A. 1858. N°. 261.

DONDERDAG 4 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 4 November.

Buitenlandsch nieuws is er weinig. Te Berlijn wacht men steeds op den afloop der ministeriële krisis. Het blijkt thans, dat de ministers niet allen even gemakkelijk hunne portefeuilles in de waagschaal wilden stellen. De heeren *v. Bodelschwing* en *von Massow*, van finantiën en 's konings huis, vonden het ter beschikking stellen der portefeuilles onnoodig; de heeren *Simons* en *v. d. Heydt*, van justitie en handel, waren van tegenovergesteld gevoelen; de heer *v. Manteuffel* deed het laatste zegevieren. Intusschen werden prins *v. Hohenzollern* en de heer *v. Schleinitz* naar Berlijn ontboden, en nam het gerucht van eene kabinetsverandering meer en meer toe. Hierop, zegt men, dat de ministers bepaald hun ontslag gevraagd hebben. Intusschen duren de onderhandelingen tot zamenstelling van een liberaal kabinet voort. Dit is 't geen men weet; wel wordt 't een en ander hiervan wêersproken, ook van halfofficiële zijde; maar men weet, wat die wêerspraak beteekent! Getuige het verhaal van den *Moniteur* over de Portugesche zaak, dat zoo geheel onwaar was, alleen om Frankrijks baan een weinig schoon te vegen.

Wat de zaak van Portugal betreft, ze is nog niet geheel geëindigd. Bij de opening der Portugesche Kortes zal ze stellig nader te berde komen en Frankrijks barde politiek zal er evenzeer in worden tentoongesteld, als later in het Britsche Parlement, dat over die zaak wel een levendige zittingsdag belooft te zullen hebben; het *Derby* kabinet staat over zijne houding in de zaak een heftige aanval te wachten.

Ook in zijne binnenl. staatkunde is *Napoleon* in de laatste dagen minder gelukkig, en o. a. bij de vervolging van graaf *de Montalembert* herinnert men, dat ook wel daarop de woorden van *Fouché* zouden zijn toe te passen: *c'est pis qu'un crime — c'est une faute.*

In Bosnië blijft de verhouding tusschen de Christenbewoners en de Turksche overheden zoo niet de ongeregeldheden billijken, dan toch zeer bevorderen. Bovenal wordt dan ook daar verbetering in dien toestand gewenscht, en betere toepassing van den *Hatt.* — De beleediging, onlangs te Konstantinopel door den Britschen gezant ondergaan, is een bewijs te meer, hoe weinig het gevoel van billijkheid nog bij de Muzelmannen is ontwikkeld.

Weder is eene stoomboot de Hudson verbrand, gelukkig te Bremerhaven, zoodat men hoopt dat geen menschenlevens zijn te loor gegaan. De zeeonheilen beginnen anders weêr; de zoon van *Reschid Pacha*, en zwager van den Sultan, is door een stoomboot aangevaren, en met eenige bedienden verdronken, naar men weet, terwijl het schip, waarop lord *Stratford* zich naar Engeland heeft ingescheept, is gestrand; de lord is echter gered.

Bij de onthulling van 't *Radetzky*-monument zal de Keizer van Oostenrijk Praag bezoeken; dat ook de Prins Regent van Pruissen de onthulling zal bijwonen, naar men beweert, mag betwijfeld worden.

— Z. M. heeft benoemd tot burgemeester der gemeenten Muiden en Weespercarspel *C. Lamaison.*

— Z. M. heeft benoemd tot plaatsverv. kantonregter te Nieuwer-Amstel, mr. *D. L. de Leao Laguna*, adv. te Amsterdam; en tot plaatsverv. kantonregter te Naarden, *M. C. van Pellecom*, burg. der gemeente 's Graveland c. a.

— Z. M. heeft den klerk bij de direktie der Marine te Vlissingen, *J. Ludolf*, bevorderd tot adj.-kommies, en aangesteld tot klerk bij de direktie der Marine te Willemsoord den heer *H. J. Schuyt.*

— Z. M. de Koning heeft goedgevonden den heer *P. J. Schümacher*, kommies bij het dep. van marine, te benoemen tot ridder der orde van de Eikenkroon.

§— Thans zijn door de Regering aan de Tweede Kamer ingezonden *drie* ontwerpen van wet, strekkende *a.* tot afschaffing der slavernij in de kolonie Suriname; *b.* tot afschaffing der slavernij in Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Eustatius en Saba; en *c.* ter tegemoetkoming aan de gewezen eigenaren van slaven op het Nederlandsche gedeelte van St. Martin, en om de slavernij aldaar geheel te niet te doen. Het leidend denkbeeld van de thans aangeboden ontwerpen is bestaande toestanden, voor zooveel noodig gewijzigd, zooveel mogelijk te behouden als dit met vrije wil der betrokken meesters en slaven vereenigbaar is, en gevolgelijk het scheppen van nieuwe toestanden door de wet te vermijden. Het hoogste doel dat bereikbaar is en waarnaar gestreefd is, dat de vrijgemaakte slaven als vrijwillige arbeiders verblijven op de plantage, waaraan zij door geboorte en gewoonte geheel gehecht zijn. Het overgaan en meer nog het overbrengen van slavenmagten naar andere plantages moet en zal zooveel mogelijk vermeden worden. De overplaatsing van de geheele slavenbevolking naar te scheppen landelijke gemeenten vervalt geheel. De regering heeft gemeend het aan de keus der eigenaars te moeten overlaten, of zij al dan niet hunne plantagen en gronden met de slaven willen afstaan. Daardoor worden allen bevredigd en wordt tevens het algemeen en duurzaam belang der kolonie het best bevorderd. — de losprijs is in drie deelen gesplitst als: voor suikerplantages, voor koffij-, koffij- en kakao, en kakao-plantages, kweek- en kostgronden en voor katoen-, rijst- en houtplantages. Het denkbeeld van vereeniging der vrijgekochte slaven in landelijke gemeenten is bij het tegenwoordige voorstel geheel verlaten en daarbij wordt de eigendommelijke inrigting van de plantages gehandhaafd. — In het tegenwoordig ontwerp komt de bepaling van het vorig ontwerp niet voor, om den vrijverklaarden slaaf onder de verpligting te brengen, aan den staat de uitlage van den te zijnen behoeve betaalden losprijs uit de vruchten van zijnen arbeid terug te geven. Volgens deze ontwerpen zal de schadeloosstelling slechts voor een derde in geld plaats hebben, en voor de overige twee derden door storting in eene te Paramaribo op te rigten bank, bestemd om de stoffelijke instandhouding en ontwikkeling der kolonie Suriname te bevorderen, door het voorschieten van kapitalen tot verbetering van kultures en fabrikatie, het aanvoeren van immigranten, het voorschieten op te veldstaande of in bewerking zijnde produkten, en het realiseren daarvan op de voordeeligste en minst kostbare wijze enz. De losprijs der stads- of partikuliere slaven is als maximum aangenomen naar den grondslag van den ouderdom. Bij de overweging der daartegen ingebragte bedenkingen is besloten tot het doen wegvallen van het geheele zesde hoofdstuk der voordragt van 1857, handelende over den regtstoestand der vrijgemaakte slaven.

De kosten ter uitvoering van genoemde ontwerpen zijn geraamd op *f* 13.588.670 zijnde *f* 3.051.040 minder dan van het vroeger voorstel.

§— De wet van 6 Junij 1840 heeft de ontginningen en droogmakingen vrijgesteld van de aan 's Rijks domein verschuldigde tienden, maar voor de bekadingen en bedijkingen slechts tijdelijken vrijdom van de aan 's Rijks domein toekomende novale tiend toegelaten. Intusschen zijn sommige bekadingen en meestal al de indijkingen kostbare ondernemingen, welke voortdurend aan de werking van eb en vloed en van den golfslag onderhevig, doorgaans meer kosten aan aanleg en onderhoud dan ontginningen en droogmakingen, behalve dat zij voortdurend aan vernieling door doorbraak blootliggen, hetgeen met ontginningen nimmer en met droogmakingen zeldzaam het geval is. Lettende op dit belangrijk verschil, is de Regering tot het besluit gekomen, dat deze tiendregten, ter bevordering van inpolderingen, aan den landbouw ten offer kunnen worden gebragt, en heeft daartoe een wetsontwerp aangeboden.

— Uit Stuttgart schrijft men van den 31 Okt. dat H. M. de koningin in groot gevaar heeft verkeerd. De koning van Wurtemberg wilde namelijk met H. M. een zeer steilen geplaveiden weg oprijden die gewoonlijk slechts door voetgangers gebruikt wordt. De koning bestierde zelf de paarden. Op een der steilste punten werd een der paarden schuw, brak den dissel en drukte het andere paard neêr, zoodat dit een poot brak. HH. MM. verkeerde klaarblijkelijk in het grootste gevaar, doch kwamen gelukkig met behulp der narijders uit den wagen, zonder eenig letsel te hebben ondervonden.

:— Eergister middag heeft er bij Z. K. H. den prins *van Oranje* een groot diner plaats gehad.

:— Gister hebben de leden van het genootschap Groot St. Hubert zich op de goederen van Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden vereenigd, en aldaar naar den vogel geschoten. Aan de leden is op het buitengoed Bakkershagen van Z. K. H. een dejeuner aangeboden. Des namiddags hebben de leden zich aan een vriendschappelijken maaltijd in het *Hotel de l'Europe* vereenigd, waarbij HH. KK. HH. de prins *van Oranje* en prins *Frederik* tegenwoordig waren.

— Men verneemt met genoegen, dat Z. M. de Koning aan den voorzitter der liedertafel *Amphion* te Rotterdam heeft doen toekomen een gouden horlogie, versierd met het portret *en émail* van den prins *van Oranje*, als een blijk van bijzonder welgevallen wegens de gezangen door die Vereeniging voorgedragen ter gelegenheid van het bezoek door Zijne Majesteit en Zijne Koninklijke Hoogheid aldaar den 5. Oktober afgelegd.

— In de manège des Konings, zijn aanzienlijke verbeteringen aangebragt, en zal deze door een veertigtal gas-pitten worden verlicht. Men verneemt, dat Z. K. H. de Prins *van Oranje* het voornemen heeft, dezen winter aldaar onderscheidene luisterrijke karoussels te geven. *H. en Eff. bl.*

:— Door den Minister van oorlog is bepaald, dat de officieren van gezondheid van de regementen infanterie wederom dit jaar in het paardrijden zullen worden geoefend, alsmede de officieren, niet tot de bereden wapens behoorende. Gemelde oefeningen zullen aanvangen den 15 Nov. aanst. en eindigen den 1 April 1859. In die garnizoenen, waar zich geen kavallerie bevindt, zal op gemeld tijdstip een detachement kavallerie, onder kommando van een officier, in garnizoen komen, ten einde de officieren aldaar in het paardrijden te onderwijzen.

*— Onze Leidsche korrespondent schrijft ons:

„Dezer dage vond ik in 't Augustus-nommer van het tijdschrift *de Vereeniging*, red. Ds. *Heldring*, een stuk, getiteld: *de Nederd. Herv. gemeente te Leijden*, waarin aangaande den toestand der gemeente, eenige belangrijke bijzonderheden worden medegedeeld, die, ofschoon van een ander standpunt dien toestand beschouwend, toch grootendeels de waarheid van mijne in der tijd opgenomen korrespondentie-artikels staven. Op twee zaken wordt gewezen; 1. de geringschatting van de dienst der leeraren: 2. de vermindering der kollekten.

Wat het eerste betreft wordt gezegd: „over het „algemeen is het met de opkomst der gemeente bij „openbare godsdienstoefeningen treurig gesteld. Wel „ziet iedere nieuwe predikant zich doorgaans voor „een tijd lang gevolgd, en gebeurt het ook wel, dat „een enkele, uit hoofde van uiterlijke gave, dien „toeloop behoudt, maar over het algemeen neemt „het getal kerkgangers gedurig af, en zoodra beklimt niet bij de dissenters een eenigzins uitstekend woordvoerder den kansel, of eene menigte „gaat daarheen. Zoo is het, dat in de Nederd. „Hervormde kerk, en niet bij eene enkele godsdienstoefening, maar doorgaans, vooral des middags en „in de weekbeurten, de geringe opkomst een somber „aanzien geeft."

En wat nu de opbrengst der armen-kollekte aangaat, wordt opgegeven, dat zij in het jaar 1838 beliep:

in de kerken	*f*	8268.79
de voorjaars-kollekte	„	1526.15
de najaars-kollekte	„	2104.10
in het geheel	*f*	11899.04

en in 1856:

in de kerken	*f*	6447.90
de voorjaars-kollekte	„	1319.62⁵
de najaars-kollekte	„	1211.86⁵
te zamen	*f*	8979.39

En nu volgt een opmerkelijk verhaal van hetgeen de kerkeraad wedervoer, bij zijne poging om in staat gesteld te worden door eene bijdrage der gemeente tot vervulling der openstaande leeraarsplaats. — Zal men nu nog uw korrespondent van laster betichten?"

— Uit de telkens door 't bestuur van 's Hage uitgegeven lijsten blijkt, dat daar de broodprijzen zeer verschillen, en dezelfde hoeveelheid gebuild tarwebrood voor 27 en 20 cents, ongebuild voor 22 en 14 cents, roggebrood voor 12 en $9\frac{1}{2}$ cent verkocht wordt. 't Verschil tusschen de bakkers is dus groot.

— In de *N. R. Cour.* en *Amst. Cour.* en anderen, worden op nieuw klagten ingezonden, omtrent de veranderde dienst van den Rijnspoorweg, veel meer nog dan over de prijsverhooging der zoogenaamde sneltreinen. De posten loopen dan ook zeer ongeregeld, en 't algemeen lijdt veel door de wijzigingen, te meer daar de postadministratiën van de veranderingen in het vertrek der posten zoo weinig melding maken, en het publiek zich dus niet naar de veranderingen kan regelen. Even als bij partikuliere ondernemingen schijnt intusschen ook bij de postadministratie voldoende bekendmaking van veranderingen eene verpligting.

— De *Kamp. Ct.* bevat, als een eerste artikel, een schrijven over 't gebeurde te Breda, waarin gezegd wordt, dat er op den bewusten avond ongeregeldheden voorzien waren, en daartegen, toen onvoldoende maatregelen zijn genomen. De schrijver, die zelf aan de akademie geweest is, besluit met den wensch, dat die nuttige maar bijna beruchte inrigting „eenmaal chefs aan haar hoofd moge zien, die beter het belang er van begrijpen en de hun opgedragen taak met meer menschenkennis volbrengen!" Wij geloven, dat hierin eene te ernstige beschuldiging ligt; zeker behoort er groote menschenkennis toe, en vooral ook welwillende gematigdheid, om het bestuur te voeren over eene inrigting van jongelui, die in een tijdperk des levens zijn, 't welk een algemeen geacht rektor eigenaardig het Grieksche plag te noemen. Maar als een uitstekend goeverneur ook al zou kunnen vergoeden, wat er verkeerds is in het stelsel van dikwerf kleingeestige surveillance of van verderfelijk spionnage, zeker ware het 't best van allen, dat dat stelsel werde verbeterd.

— De najaars-vergadering der Prov. Staten van Friesland is dingsdag voormiddag ten 11 ure, in tegenwoordigheid van 39 leden, door den Kommissaris des Konings geopend. Het getal der te behandelen punten bedraagt 30, waaronder voorkomt een voorstel, om de reeds vroeger toegestane geldleening van *f* 160,000 te brengen op *f* 500,000, met het oog op de uitvoering in 1859 van de verbetering van: *a.* de Harlingervaart; *b.* de Boorne, de Boornsterregte, enz.; *c.* de Kuikhornstervaart enz.

— Ook het geregtshof te Maastricht heeft even als de regtbank beslist, dat de gemeente-raad het regt heeft van den heer *Regout* de wegneming der gaspijpen uit de straten te vorderen, omdat daarvoor slechts bloote vergunning is gegeven. Waarschijnlijk zal de zaak thans voor den Hoogen Raad komen.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 3 *Nov.*, 0.54 El; + AP. 7.49. Gev. 0 d.
De Rijnhoogte te Keulen den 3. Nov. 4 voet $5^1/_2$ duim 4 voet $6^1/_2$ duim Rijnlandsch.

In ons bijvoegsel van heden, zal men de diskussiën over de stadsbegrooting vinden, en daaronder de opmerkingen van den heer *Ackersdijck* over het weinig smaakvol bouwen hier ter stede, waarvan wij vroeger hebben gewaagd.

VERZEKERING-VENNOOTSCHAP
Nederland.

(*Vervolg. Zie ons nommer van* 30 *Okt.*)

Op deze korte schets der overlevingskassen wenschen wij te laten volgen de mededeeling der voordeelige voorwaarden, die de vennootschap aanbiedt, en waardoor de nuttige werking der instelling zich veel verder kan uitstrekken. Elk inschrijver heeft het regt om de betaling der stortingen, waarvoor hij ingeschreven heeft, te staken, zonder dat hij daarom verliest wat hij reeds heeft gestort. Ook is hem het regt toegekend, de betalingen vroeger dan het bepaalde tijdstip te doen, waardoor hij bij de afrekening aanzienlijker voordeel in de verdeeling verkrijgt. Voorts bezit hij het regt van beleening van een gedeelte der reeds betaalde stortingen, tegen vergoeding van interest, wanneer hij de kas, waaruit hij leent, behoorlijk waarborgt, dat zij bij overlijden van den persoon op wiens leven de verzekering is gevestigd, geene schade zal lijden. Eindelijk is hem het regt verleend, de gestorte gelden met den verschenen interest terug te nemen; in dit geval wordt afgezien van de voordeelen, die de afsterving kan aanbrengen. Al deze voordeelen zijn van het uiterste gewigt en geven eene dubbele waarde aan de kontrakten, omdat daardoor de inschrijver ten allen tijde over zijn geld kan beschikken en, aangezien die op zamengestelden interest is geplaatst, het niet voor hem onbruikbaar is, als hij door omstandigheden genoodzaakt wordt, die gelden tot een ander doel te bezigen. Door de beleening zal hij zelfs aan die gelden hunne oorspronkelijke bestemming kunnen laten behouden, en een groot gedeelte daarvan ter voorziening in zijne nieuwe behoeften aanwenden.

Welligt voert deze of gene, die den aard, de zamenstelling en het doel der overlevingskassen heeft [illegible]cht, aan, dat men zijne stortingen en al de [illegible] voordeel verliest, wanneer de persoon komt te overlijden, op wiens leven de inschrijving gevestigd [illegible]. Dit kan niet worden tegengesproken, maar wij voegen er bij, dat juist op dit overlijden de hoop op voordeel voor de overlevenden is gevestigd; zonder dat zou het louter eene belegging op zamengestelden interest zijn. De vennootschap bewijst echter, dat zij deze aanmerking verwacht heeft, want zij biedt eene verzekering aan onder den naam van *weder-verzekering*, waardoor men zich door eene enkele premie verzekert de gestorte sommen terug te ontvangen, wanneer de persoon, op wiens leven in eene overlevingskas is ingeschreven, mogt komen te overlijden vóór de afrekening der kas. De inschrijver in eene overlevingskas kan zich door eene enkele premie tegen alle verlies vrijwaren. Bij de beleening van gelden, die reeds in eene overlevingskas gestort zijn, eischt de vennootschap, zelfs dat de teruggave aan de kas der te leenen gelden door eene zoodanige wederverzekering gewaarborgd worde.

Ook kan men tegen eene verhoogde premie de teruggave bedingen van de rente, die de stortingen zouden hebben opgebragt.

Eene andere soort van verzekering, waartoe de vennootschap *Nederland* gelegenheid aanbiedt, is de *verzekering bij overlijden voor het geheele leven.*

De inschrijver verzekert zich daardoor, dat eene bepaalde som aan zijne erven of aan wien hij verkiest in de polis aan te wijzen dadelijk na zijn overlijden, wanneer dit ook voorvalle, uitbetaald wordt. Daartoe moet hij, zoo lang hij leeft, een jaarlijksche premie voldoen. Dadelijk nadat de bewijzen van het overlijden zijn in orde bevonden, volgt de betaling. Deze verzekering is algemeen als *levensverzekering* bekend. Wij gelooven echter, dat deze benaming minder juist te achten is dan die de vennootschap er aan geeft.

Ook hier treffen wij de milde bepalingen aan, waardoor deze inrigting zich zoo onderscheidt. Wij wenschen b. v. het volgende te doen uitkomen Niet alleen heeft de persoon, op wiens leven de verzekering is gevestigd, het regt om van de eene haven binnen Europa naar de andere over zee te reizen, maar ook wanneer hij buiten de grenzen van Nederland mogt komen te overlijden, en dus de vennootschap regt had op verbeurdverklaring, geeft zij nog een aanmerkelijk gedeelte terug. Wanneer de persoon, wiens leven verzekerd is, als schutter of ambtenaar ingevolge de wet opgeroepen is om de bestaande orde van zaken te helpen verdedigen, en bij de vervulling van dien burgerpligt zijn leven mogt verliezen, wordt de verzekering toch aan de regthebbenden uitbetaald, hoewel de vennootschap anders bij overlijden door of ten gevolge van oorlog vrij van risiko is. Wanneer de polis drie jaren of langer geloopen heeft geeft de vennootschap de gestorte premiën terug, als aan het verzekerde leven door zelfmoord, in tweegevecht of door doodstraf een einde mogt gekomen zijn, niettegenstaande de wetten van ons land haar de vrijheid zouden geven, om in die gevallen alle betaalde premiën verbeurd te verklaren. De vennootschap verleent aan de inschrijvers het regt, om de helft der premiën dadelijk of na verloop van eenigen tijd ter leen te nemen, tegen overeengekomen interest en om de geleende sommen terug te betalen wanneer men goedvindt, onder bepaling dat, zoo zij niet teruggegeven zijn, zij zullen worden ingehouden bij de betaling na den dood van den persoon, op wiens leven de verzekering is gevestigd.

Behalve al deze voordeelen kan men in de kontrakten veranderingen maken in de aanduiding van den bevoordeelden persoan, en heeft men zelfs de bevoegdheid den eigendom van het kontrakt aan een ander over te dragen. Soortgelijke kontrakten van verzekering bij overlijden worden ook gesloten op twee hoofden, waarbij de voordeelen aan den in het kontrakt aangewezen persoon verzekerd worden, of wel in weder andere kontrakten aan den langstlevende der beide personen in het kontrakt genoemd. Deze laatste wijze van verzekering wordt door de vennootschap genoemd: *verzekering bij overlijden bij overleving.*

Al de hier opgegeven wijzen van verzekering bij overlijden zijn bijzonder geschikt voor ieder, die in zijnen maatschappelijken stand de steun van zijn gezin is, en bij wiens overlijden dus zijne nabestaanden van hunnen verzorger beroofd en eensklaps in kommervolle omstandigheden gebragt zouden zijn.

Wij mogen echter de *tijdelijke verzekeringen* hier niet voorbijgaan; door deze verzekert men zich, dat aan een aangewezen persoon eene bepaalde som zal worden betaald, wanneer men binnen een vastgesteld getal jaren komt te overlijden.

Deze verzekering wordt even als de vorigen voldaan door premiën, in eens, of bij jaarlijksche betaling; zij verschilt met die voor het geheele leven alleen in den duur, daar zij niet langer strekt dan tot het aangegeven tijdstip en na dien tijd geene kracht meer heeft, terwijl de vroeger omschrevene tot op het tijdstip van overlijden loopt.

Eindelijk maken wij melding van de *verzekering gedurende het leven*, dat is: *de gewone lijfrenten.* Hare zamenstelling is zeer eenvoudig; zij bestaat in het betalen van een kapitaal, waarvoor men zich van den dag der teekening van het kontrakt tot aan zijn overlijden eene vastgestelde lijfrente verzekert. Deze lijfrenten kunnen ook op twee lijven gevestigd worden met overgang op den langst levende, waardoor bij voorbeeld twee gehuwde lieden zonder kinderen zich verzekeren kunnen, hun beider leven lang, eene verhoogde rente van hun kapitaal te zullen genieten.

De meest ingenieuse wijze van verzekeren echter, die de werkkring der vennootschap toelaat, is, ten slotte, de *gemengde verzekering*, dat is: de zamenvoeging van een kontrakt van *tijdelijke verzekering* en eene inschrijving in eene overlevingskas. Hierdoor kan men zich verzekeren, om, wanneer men zijn 45e, 50e, 55e of 60e jaar zal bereikt hebben, eene som van *f* 10,000 ten minste te ontvangen, en tevens wanneer men vóór dien tijd mogt komen te overlijden, stellig eene som van *f* 10,000 aan zijne erfgenamen na te laten, zoodat men in beide gevallen *f* 10,000 ontvangt. Waarlijk, wij moeten erkennen, dat deze fijn doordachte zamenvoeging van eene verzekering bij overlijden en eene verzekering bij overleving ons heeft getroffen. Wij bewonderen de verrassende uitkomsten, waartoe de verzekering op het leven onder bekwame handen kan leiden. Door haar, maar vooral door de inrigting der overlevings-kassen, zijn wij dan ook genoopt geworden onze lezers op het nut dezer instelling opmerkzaam te maken.

Wij sluiten ons artikel met de aanhaling van eenige woorden uit het prospektus van eene engelsche maatschappij, waar wij lezen:

„Is de *verzekering* op het leven niet een heilige pligt voor den huisvader, voor den man, in één woord voor elk persoon wiens overlijden eene vrouw, kinderen of nabestaanden in kommervolle omstandigheden zou dompelen?

„Wie zal zich niet gerust gevoelen bij de gedachte dat hij voor de toekomst der zijnen gezorgd heeft? Eene kleine besparing op uwe jaarlijksche middelen is voldoende om deze uitkomst te verkrijgen; zou het dus niet onvergeeflijk van u zijn dit te verzuimen? En als eene ziekte u overviel, zoudt gij dan niet de bitterste smart gevoelen bij de gedachte, dat de vrouw en de kinderen, die gij rondom uwe sponde ziet, door uw overlijden zonder voldoende hulpmiddelen zouden blijven, omdat *gij niet te gelegener tijd voor hen hebt gezorgd?*

„Hoe groot ook de fortuin zij, die gij moogt bezitten, altijd zijt gij blootgesteld ze te verliezen, door ongelukkige ondernemingen, door handels- of politieke krises, die zoo menigvuldig voorkomen.

„*Het is dus de pligt van hem die bezit, zoowel als van hem die tracht te verkrijgen, deze ongelukkige omstandigheden van zich af te weren.* Gij, die uwe koopwaren, uwe eigendommen, uwe schepen, uw huisraad, tegen brand- en zeegevaar verzekert, hoewel aan deze gevaren slechts een gedeelte van uwe bezittingen is blootgesteld, waarom hebt gij er niet aan gedacht, om datgene wat voor uw gezin van het meeste belang is, tegen eene onvermijdelijke ramp te verzekeren?

„Indien gij bij uw overlijden eenig kapitaal wilt nalaten: hetzij om uw gezin tegen armoede te beveiligen; hetzij om de fortuin uwer kinderen te vermeerderen; hetzij om de kansen te dekken van eene vereffening van zaken, die na uwen dood onvoordeelig zoude kunnen uitvallen, als gij er niet meer zult zijn om de werkzaamheden te regelen; hetzij om aan een uwer kinderen een eigendom in zijn geheel te laten, hetgeen anders zou moeten verdeeld worden; hetzij om aan uwe erfgenamen de middelen te laten om eene hypotheek-schuld af te lossen; hetzij om een schuldenaar te betalen, — in al deze gevallen is de verzekering op het leven een niet genoeg te waarderen hulpmiddel.

„Hebt gij geen gezin of geene nabestaanden te verzorgen, doch zijt gij bezorgd voor uwe eigen toekomst, dan kunt gij, door in uwen jeugdigen ouderdom kleine sommen te besparen, uwe lijfrente koopen voor meer gevorderden leeftijd, als de behoeften zooveel te knellender worden, naarmate de krachten tot werken, om ze te voldoen, of zwakker geworden, of geheel verloren gegaan zijn."

Amst. C. *Vervolg hierna.*

KOPENHAGEN, 2 November.

Ook de *Berlingske Tidning* verklaart op officiele wijze, dat Denemarken geene nota van de Engelsche regering ontvangen heeft. De *Faedrelandet* meldt in eene korrespondentie uit Parijs, dat Frankrijk en Engeland het eens zijn, om Denemarken de opheffing der gemeenschappelijke konstitutie aan te raden.

TURIJN, 25 Oktober.

[illegible] verneemt, dat de jonge graaf *de Chartres*, [illegible] van wijlen de hertogin-weduwe *van Orleans* en broeder van den *graaf van Parijs*, aan de militaire school alhier tot den krijgsmans stand zal opgeleid worden. Hij zal even als andere kweekelingen behandeld worden en als lid van het Sardinische leger worden opgenomen.

Uit Milaan schrijft men, dat de nieuwe wet nopens de konskriptie in het Lombardijsch-Venetiaansch koningrijk eenen ongunstigen indruk heeft gemaakt.

De diensttijd wordt op 8 jaren en 2 jaren in reserve bepaald, dus 10 jaren dienst.

WEENEN, 2 November.

Uit Konstantinopel vermeldt men het volgende: De Britsche gezant bevond zich in een der straten van Pera, toen een rijtuig met dames van het paleis aankwam, en dat wel zoo nabij de zijde der straat waar de gezant zich bevond, dat deze bijna geen plaats had om zich te bergen. Een negerbediende dien hij bij zich had en zeer aan hem gehecht is, verzocht den koetsier een weinig uit te wijken voor den gezant, doch de koetsier of palfrenier antwoordde, dat hij voor een ghiaour niet uit den weg ging. De neger, hierdoor in drift ontstoken, viel hem die dit gezegd had aan en gaf hem een duchtig pak slaag; de andere bedienden schoten toe en hielpen hun makker; de neger bleef echter als woedend om zich heen slaan, ondanks het verbod van sir *Bulwer*, die eindelijk, ongelukken van die vechtpartij voorziende, hem bij den kraag pakte en alzoo een eind aan het tooneel maakte.

— 3 *Nov.* Met. 5 pCt. 86.30; Nat. 86.50; Bank 995; Noord-Bahn akt. 73.—; Credit Anst. ...; 10-Fr. Sp.-akt. 70.70; Saltzb. Sp.-akt. 90.30; Wissel op Lond. 3 m. 10.30; G. 3.

BERLIJN, 2 November.

Het Zondagnummer der *Kreuzzeitung* bevat het volgend ingezonden schrijven:

»Er zullen velen zijn, die in de ziekte van onzen dierbaren koning eene straf voor de zonden des lands erkennen, en de vraag ligt dus voor de hand, welke de zwaarste dier zonden is, en hoe men haar kan doen verdwijnen. De zwaarste zonde is de verloochening van den Heer *Jezus*, den Heer der wereld, die is gelegen in art. 12 der Grondwet (vrijheid van godsdienst.) De eerste schrede om haar te doen verdwijnen, is de bekentenis der zonde. Moge Gods genade geven, dat onder het nieuw bewind deze smetvlek uit de grondwet gewischt en de vloek die op het land rust opgeheven worde (!!!)

Men verneemt, dat het kassette van de koningin der Nederlanden, dat te Leipzig verloren was geraakt, is teruggevonden. Het was op het bureau der Oostenrijksche tolbeambten blijven liggen.

LONDEN, 2 November.

De *Weekly-Register* geeft, op welk gezag weet men niet, het volgend kort overzigt der hervormingswet, die het Parlement voorgelegd zou worden: »De ministers zullen, bij den aanvang der zitting, eene hervormingswet ter tafel brengen. Zij zullen de kleine burgten niet opheffen, maar den omvang dier burgten vergrooten, door die tot de omliggende districten uit te strekken, zoodat in iedere burgt het getal der kiezers op minstens 500 zal worden gebragt. De maatregel zal het kiesregt tot verschillende klassen uitstrekken, welke het tot hiertoe niet bezaten. Hij zal het schandaal eener wet doen verdwijnen die de opvoeding en de kundigheden voor niets acht, wanneer zij niet met grondbezit gepaard gaan."

Het goud dat men aan den Pike's Peak in het gebied van Kansas vindt moet zeer aanzienlijk zijn. Indien dit waar is, wordt het politieke geschil van Kansas als door een tooverslag opgelost. De eenigste kwestie die thans nog aldaar bestaat is, of Kansas de vereischte bevolking bezit (93,000) om een lid van het kongres te kiezen. Heeft het deze bevolking, dan moet, naar de bepalingen van de *English*-bill, in de laatste zitting van het kongres is aangenomen, Kansas als onafhankelijke staat in de Unie opgenomen worden. De zoogenaamde republikeinen beweren, dat zonder deze bevolking Kansas reeds voldoende aanspraak heeft. Deze twist zal dan nu daardoor bijgelegd worden, dat een stroom van goudzoekers derwaarts trekt, en dat deze stroom de bevolking voltallig zal maken. Zoo is het goud van Amerika niet alleen een middel om de arbeidskrachten uit alle deelen der wereld derwaarts te verplaatsen, maar ook dienstig, om vrede en eendragt in het statenstelsel der nieuwe wereld te handhaven.

Te Bradfort heerscht sedert eergisteren eene groote ontsteltenis. Er hebben zich namelijk 60 gevallen van vergiftiging voorgedaan, waarvan bereids 10 den dood ten gevolge hebben gehad. De bewerker van dit ongeluk is een jong apothekers-bediende, die aan een banketbakker rattenkruid had verkocht in plaats van de gevraagde onschadelijke kleurstof. Met dit ingredient waren zoovele bonbons vervaardigd, dat bijna de gemakkelijk al de bewoners der stad vergiftigd hadden kunnen worden.

De *North.-China Herald* bevat een brief van iemand, die lord *Elgin* naar Japan vergezeld heeft. Wij ontleenen daaraan het volgende:

Na Nagasaki en Simoda bezocht te hebben, in welke laatste plaats de officieren den verleidelijken invloed der in de bazaars ten toon gestelde gelakte voorwerpen niet konden weêrstaan, kwam men den 12. voor Jeddo aan, en wierp op omtrent 5 mijlen van de stad het anker uit. In de haven zag men eene stoomboot door de Nederlandsche regering aan den keizer geschonken, en eenige leelijke vaartuigen van Japansch maaksel.

Verscheidene hoofdambtenaren kwamen aan boord en verzochten lord *Elgin* aan wal te komen, om de onderhandelingen te vergemakkelijken. Dat geschiedde, en in draagstoelen werd men naar de in gereedheid gebragte woning gevoerd, die eenvoudig maar netjes en zindelijk gemeubeld was. Het middageten werd door den keizer gezonden en kwam veel overeen met een Chineesch maal. Na de eerste bijeenkomst in dit gebouw bragt men een bezoek aan den minister van buitenlandsche zaken in 's keizers paleis. Terwijl lord *Elgin* met den minister sprak, werden zijn gevolg pijpen en ververschingen aangeboden. — Op de togtjes die men in den omtrek deed, zag men dat het land betooverend schoon en wel bebouwd is en de bevolking zich vooral onderscheidt door reinheid en wellevendheid. Op een dezer togtjes werden de officieren door de ambtenaren in een theehuis geleid, waar zeer schoone buffetjuffers waren. De thee, hoewel uitmuntend, was te sterk. De bedienden droegen allen degens, en maakten eene diepe buiging als zij het verlangde hadden aangebragt.

Ter gelegenheid dat het traktaat geteekend werd, gaf Lord *Elgin* namens de koningin den keizer een stoomjagt ten geschenke, waarmede de Japannezen zeer ingenomen waren.

De indruk dien het gezantschap omtrent de Japannezen en vooral van de ambtenaren ontving, was zeer gunstig. Zij zijn ongedwongen vriendelijk en welwillend en missen geheel de aanmatiging, verwatenheid en laatdunkendheid der Chinezen. Zij zijn zelfs vrolijk en dronken onder luide hoera's de gezondheid der koningin en van hare afgevaardigden. Ook gaven de ambtenaren hun genoegen te kennen over het bezoek van lord *Elgin* en den wensch, dat een hunner eens als gezant hem in Engeland mogt kunnen bezoeken. Het Nederduitsch spreken zij zeer vlug.

— 3 *Nov.* Gec. 98; Mex. 3 pCt. $20^1/_4$; Peru $4^1/_2$ pCt. 92, 3 pCt. 74; Venez. 5 pCt. $40^3/_4$; Port. 3 pCt. $47^1/_4$; Sp. 3 pCt. $47^1/_2$; $1^1/_2$ pCt. $30^1/_2$; Rusl. $4^1/_2$ pCt. $102^7/_8$; 5 pCt. 113; Holl. $2^1/_2$ pCt. $66^1/_2$; 4 pCt. 101; Sard. 94.

PARIJS, 2 November.

De *Correspondant* welke nu ter zake van het artikel van den heer *de Montalembert* vervolgd wordt, werd reeds twee malen voor de regtbank getrokken, eens mede wegens een artikel van den heer *de Montalembert*, de tweede maal ter zake van een artikel van den hertog *de Broglie*. Men denkt evenwel niet dat de regering ten opzigte van dit blad met dezelfde maat zal meten als zij voor de *Revue de Paris* gedaan heeft, die bij eene derde aanklagt is opgeheven.

De *Courrier du Havre* berigt, dat op de brik Anne, van la Réunion uitgezonden om negers te werven, een oproer is uitgebroken onder de negers, die de ekwipaadje hebben omgebragt. De immigratie geeft dus niet alleen veel last en moeijelijkheden, maar is daarbij ook niet van gevaar ontbloot. De regering schijnt over de zaak nog een nader onderzoek noodig te achten, en zal dat welligt aan eene komm. opdragen.

Onze regering is, zegt men, voornemens, de Porte opheldering te vragen omtrent het feit, dat zij een Amerikaansch oorlogschip de Dardanellen heeft laten passeren.

De hertog *van Malakoff* is te Compiegne genoodigd.

Generaal *de Salles* is aan de gevolgen zijner wonden overleden.

Naar men heden verhaalt, is de zaak der Algerijnsche spoorwegen zeer ver gevorderd. Het geheele net zou aan eene Engelsch-Fransch-Belgische maatschappij gekoncessioneerd worden.

De nieuw benoemde ambtenaren voor Algerië zijn allen oud-redakteuren van de *Presse* of intieme vrienden van den heer *Emile de Girardin*.

De *Moniteur* meldt thans ook, dat de krinolines zoo geregeld als middel tot smokkelen worden gebruikt, dat de tolbeambten daarop de grootste aandacht moeten wijden; o. a. is te Kehl ook de prinses *Butera* gearresteerd, die 1100 sigaren en Boheemsch glaswerk onder haar wijden rok verborgen had.

De berigten uit Portugal, over Madrid ontvangen, zeggen, dat de geheele koninklijke familie de opening der Kamers zal bijwonen. De zitting zal door de geschillen van Portugal met Frankrijk een bijzonder belang opleveren. Eenige dagbladen van Lissabon stellen voor, om eene nationale inschrijving te openen, om de schadevergoeding, die Frankrijk vordert, aldus bijeen te brengen.

In het zuiden van Italië klaagt men over de vele regens. Te Alexandrie (Piemont) is de rivier Tenaro door den regen buiten hare oevers getreden en is tot 50 centimèters boven den beganen weg gestegen. De wegen van Suze en Stura waren onder water, dat ook de brug bij Settino bedreigt.

In Portugal heeft te St. Michel (Minho) een geschil tusschen burgers en soldaten op de kermis zoo ernstige wending genomen, dat de militaire magt moest tusschen beiden komen en vuren, waardoor 17 personen gedood werden en nog 13 aan de bekomen wonden overleden.

AANZIENLIJKE VERKOOPING

VAN

ONROEREND GOEDEREN.

*** Men is van meening ten overstaan van JOHANNES BERVOETS Notaris te 's Gravenhage, op Woensdag den 24. November 1858, des voormiddags ten elf ure in het Venduhuis der Notarissen in de Nobelstraat aldaar, in het openbaar te veilen en op Woensdag den 1 December daaraanvolgende, mede des voormiddags ten elf ure, finaal in **dertig** perceelen te verkoopen:

De AMBACHTSHEERLIJKHEID VAN TIENHOVEN in het derde kanton van het vijfde arrondissement der Provincie Zuid-Holland, met alle zoodanige regten, geregtigdheden en prerogativen, als daaraan verbonden zijn en thans uitgeoefend kunnen worden, mitsgaders Tienden en Jagtregt, voorts twee Boerenhofsteden met diverse partijen Wei-, Hoo-, Bouw- en Griendlanden, Boomgaarden en Uiterwaardsland, alles staande en gelegen onder de Gemeenten *Everdingen*, *Hagestein* en *Schoonrewoerd*, te zamen ter grootte van 87 bunders, 85 roeden, 88 ellen, en in het breede omschreven in de *Utrechtsche Courant* van den 26. October laatstleden n°. 253.

WORDT TE HUUR GEVRAAGD:

*** In de stad Utrecht, tegen primo Mei 1859, een HUIS, bevattende 10 à 12 Kamers met een Tuin. Reflecterenden adresseren zich met opgaaf van stand, gelegenheid en huurprijs met franco brieven onder lett. V. B. bij den Boekhandelaar J. H. SIDDRÉ te Utrecht.

*** Door bijzondere omstandigheid biedt men aan: Eene partij **Bordeaux Wijn**, (St. Emilion) à *f* 29.— per anker, **Xérès Amontillado** à *f* 1.10 en **Jamaïca Rum** à *f* 1.15 per flesch; alles vrij aan huis. De kwaliteit van alles is supérieur. Proefflesschen gelieve men aan te vragen met franco brieven onder letter X, bij den Boekhandelaar J. H. SIDDRÉ, te Utrecht.

*** Het **Kantoor** van G. C. BOSMAN in *Wijnen*, is **verplaatst** naar de Oude Gracht bij de Bakkerbrug, ten huize van de Boekhandelaren *Nolet en Zoon.*

*** **Men vraagt** zoo spoedig mogelijk **twee Kuipers Knechts;** men kan op vast werk rekenen. Adres aan het bureau dezer Courant in persoon, of met *franco* brieven.

Amsterdamsch Machinaal

ROGGEBROOD

*** is dagelijksch versch te bekomen bij den Depôthouder J. W. SCHMITZ, Beschuitbakker, Nieuwe Gracht, hoek van de Catharijnesteeg alhier.

IJZER POULITOUR.

*** Middel om **Kagchels, Haarden** enz. glanzend zwart te maken, overtreft al het tot hiertoe aangewende, werkt niet nadeelig op het ijzer, laat zich spoedig bewerken, en geeft geen reuk bij het branden der kagchel. Het is verkrijgbaar in busjes van 12½ en 25 Cts. bij I. J. L. VAN HAARLEM, Drogist, Vreeburg; en bij de navolgende firma's:

Wed. H. Wagener, Voorstr.	R. D. M. Bol te Amsterdam.
E. Spithout, Ligte Gaard.	A. Salm te 's Hage.
Wed. J. de Kok, 't Wijstraat.	J. W. Lebbe te Maarssen.

*** In eene *Affaire van Droogerijen en Verfwaren* bestaat gelegenheid ter plaatsing van een fatsoenlijk JONG MENSCH van de P. G., als **Leerling.** Adres franco lett. Z. aan het bureau dezer Courant.

PIANO-BERIGT.

*** H. RAHR heeft eene groote bezending opstaande **Piano's** van ERARD, door hem zelven in de fabriek uitgezocht, ontvangen; zooals ook **Piano's** van H. HERZ, PLEIJEL, BLANCHET, BERNHARDT, VOGELSANG en anderen. Allen tegen vaste prijzen en met garantie. — **Occasie-Piano's** zijn voor geringe prijzen voorhanden.

LOOPJONGENS

*** worden gevraagd, om voor een belangrijk en tevens voor hen onafgebroken broodgevend vak te worden opgeleid. Zij kunnen dadelijk werk bekomen en een behoorlijk weekgeld genieten. Men adressere zich aan het bureau dezer Courant.

THEE.

*** Bij de ondergeteekenden zijn voortdurend verkrijgbaar alle soorten van **THEEËN** uit het Magazijn van **VAN HOUWENINGE EN VISSER,** in verzegelde pakjes van 5, 2½ en 1 ons, waarop het nummer en de prijs van af 80 Cents en hooger zijn vermeld. Prijscouranten zijn gratis verkrijgbaar.

L. Wegerif, Confiseur, Kr. (Nieuwegracht), *Utrecht.*	N. C. van der Kas, *Woerden.*
W. Hubers, *Amersfoort.*	J. C. van Asch, *Culenborg.*
A. van der Flier, *Nijkerk.*	P. van Dorsen, *Ysselstein.*
C. G. Adlung, *Zeist.*	Wed.C.Zorn, *WijkbijDuurstede*
Gijsberti Hodenpijl, *Breukelen.*	J. H. Dolmans, *Maarssen.*
	de Erve Boonsaijer, *Veenendaal*

UITVINDING NORMANDIN.

*** De ondergeteekende maakt aan het geachte publiek bekend, dat sedert eenigen tijd bij hem vervaardigd worden, **Pruiken** en **Toupets,** naar de methode van *Normandin*, die daarvoor op de groote Tentoonstelling te Parijs met de medaille werd bekroond, waarbij de haren niet op *taf* of *tule* zijn gezet, maar als **uit het hoofd ontspruitende** zich voordoen. Modellen, op deze wijze vervaardigd, zijn bij den ondergeteekende te bezigtigen, en men kan zich derhalve overtuigen van de groote vooruitgang, die in dit opzigt in 't vak is gemaakt. Bovenal is deze nieuwe methode zoo gewigtig ook voor de gezondheid, dewijl de gewone transpiratie daardoor in 't geheel niet wordt belemmerd. De ondergeteekende beveelt zich aan 't geëerde publiek voor deze en andere werkzaamheden in zijn vak ten zeerste aan.

P. L. v. DIJK,
Coiffeur, Voorstraat.

COCOS-ZEEP.

*** **DEZE ZEEP** schuimt sterk, reinigt oogenblikkelijk, ontneemt alle scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank en geeft haar een jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stuk voor 15 Ct.

Bij het wasschen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen Stoffen, doet zij, van eene zuiverder en minder scherpe loog bereid, de kleuren minder aan en maakt de wol niet hard.

De goede echte soort, van het **VERKOOPHUIS,** heeft den naam H. KERCKHOFF zoowel op de Zeep als op het Etiquet. Zij onderscheidt zich bovendien van de nagemaakte soorten, door hare witte en doorschijnende kleur, door droogte en hardheid in het aanvoelen. De nagemaakte gelijken in kleur en aanvoelen veel op eene vetkaars.

Wij verzoeken de Dépôthouders instantelijk hunne Kalanten op deze bijzonderheden opmerkzaam te maken.

Dr. HARTUNG'S KRUIDENPOMADE

versterkt den groei van het Haar en werkt zoo voordeelig, dat de laatste levenskiem in den knobbel weder ontwikkeld wordt en een nieuwe wasdom begint. Zij verhindert het uitvallen en ontijdig grijs worden, maakt het Haar krachtig, glanzend en golvend. Het glazen Potje kost 75 Cents.

De Kina-Olie

van Dr. HARTUNG

werkt zeer weldadig op het Haar en is vooral bij Kinderen zeer nuttig, daar zij het buitengewoon digt en fijn als zijde maakt. Aan den Baard geeft zij eene zachte buigzaamheid, terwijl zij zich bijzonder onderscheidt door de eigenschap de Haren een schoonen glans te geven. De Flakon kost 75 Cts.

The Ladies Toothpowder

hergeeft aan de Tanden het email der jeugd, sterkt het Tandvleesch, bevestigt de Tanden, vrijwaart ze voor bederf, belet het afsterven der reeds aangestoken Tanden en houdt den adem rein en frisch.

Amsterdam Verkoophuis.	Bodegraven, *B. E. C. Schlatman.*
Utrecht *T. Uhlenbroek* Choorst.	Hilversum, *R. J. J. v. Alphen.*
„ *T. Uhlenbroek* Bakkerb.	Kuilenburg, *J. V. Hondius.*
„ *L. J. R. Bosch* Lijnm.	Vianen, *B. Swaving.*
„ *P. J. Huinck,* „	Wijk bij Duurst., Wed. *C. Zorn.*
Amersfoort, Gebr. *Bruning.*	IJsselstein, *J. J. Groenhoff.*
„ *G. T. C. vd. Roemer.*	Zeist, *C. G. Adlung.*
„ *A. H. v. Ruyven.*	en in de bekende dépots in de andere steden.
Baarn, *E. v. Dapperen.*	
„ Gez. *Petersen Nobbe.*	

Werken van J. HOEK,

*** Uitgegeven bij S. E. VAN NOOTEN, te *Schoonhoven:*

I. **Bernard Robelius,** 2 deelen à *f* 7,20.
II. **De Familie Ploegers,** 2 dn. „ - 7,20.
III. **De Godsdienst in het Leven,** voorgesteld in Novellen 2 dn. „ - 3,20. gebonden „ - 3,80.
IV. **Mina en Betsy,** *tweede druk,* „ - 1,60. gebonden. „ - 1.90.
V. **Uit het Dagelijksche Leven,** gebonden. „ - 1,90.

*** DE PILLEN VAN HOLLOWAY, een onfeilbaar middel voor alle *lever en maagkwalen.* De dochter van Mejufvrouw V.. D.. V...., te Helmond, bevond zich sedert drie jaren in eenen beklagenswaardigen toestand, veroorzaakt door lever en maagkwaal. De moeder beproefde onderscheidene middelen ter genezing, doch alles te vergeefs, en de ziekte nam zelfs trapsgewijze toe. Nu omtrent een paar maanden geleden, begon zij de zieke de pillen van *Holloway* toe te dienen, het voorschrift stipepelijk opvolgende, en thans is dezelve volmaakt hersteld.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, dépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY's etablis...

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als ... Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* ... *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* ...

N.°	
	GEHUWD.
28	H. R. Braak en F. Posthuma.
30	J. v. Gijtenbeek en K. P. Tichelaar.
27	J. v. Heusden en A. E. Laurillard.
28	H. P. v. Karnebeek en J. B. v. Rappard.
30	M. C. Lapidoth en A. M. G. In de Betou.
28	J. Nijhoff en M. W. Eckstein.
28	N. Olivier en G. A. J. Bogaers.
29	T. A. W. H. Ricken en C. L. Pleijte.
27	K. T. Wijbrandi en T. Oosterbaan.
28	P. v. de Wit Hamer en F. C. Tack.
28	W. IJske en C. J. v. Winsheijm.
	BEVALLEN.
30	M. C. Anderson Miltner geb. Hugues, d.
29	C. P. Bakker geb. Beezem, dochter.
30	M. J. v. Benthem Jutting geb. Woutersen, z.
2	J. C. J. Beretta geb. Harm, dochter.
1	M. Bruin geb. Overduin, dochter.
28	A. S. C. Bazendijk geb. Schuller, d.
21	H. M. ten Hamm geb. Trooster, zoon.
29	C. v. Ketwich geb. Swerver, dochter.
27	M. E. Klaver geb. v. d. Werff, dochter.
31	A. T. L. Ludwig geb. v. Bommel, d.
29	C. J. Meijlink geb. Weesman, dochter.
29	C. E. Masthoff geb. Graaf, dochter.
1	C. F. Meijer geb. Moquette, zoon.
1	F. v. d. Gon Netscher geb. Netscher, d.
1	H. M. H. R. v. de Pol geb. v. Dijk, z.
26	M. Schaafsma geb. Boon, zoon.
28	S. Singels geb. Haversmidt, dochter.
30	J. G. Stuijt geb. Haarselhorst, dochter.
28	J. ter Wee geb. Dijkstra, dochter.
30	C. C. D. Wendelaar geb. Bonga, zoon.
	OVERLEDEN.
2	H. Borghorst, 65 j.
28	M. de Baat geb. v. Haaften, 26 j.
29	J. Bruijn, 59 j.
30	B. S. v. Coevorden.
27	A. M. Heterschij, 79 j.
29	D. Hatz, 80 j.
31	L. Hus, 60 j.
28	G. Keuchlein geb. Drost, 36 j.
22	M. E. Kleijnenberg, dochter.
2-	G. C. Lange, 63 j.
27	W. J. Ruijs, zoon.
29	A. Rietveld Loeff, zoon 17 j.
28	R. C. Snoeck, dochter.
26	C. Stapel geb. Nanning.
28	W. Simons, zoon 6 j.
28	L. F. Teixera de Mattos geb. Mendes, 41 j.
30	N. Thomassen geb. Tempelaar, 3 j.
1	P. Verlinden.
2	W. v. d. Veer, dochter.
31	C. R. Welman geb. Cruijs, 31 j.

Marktberigten.

Schiedam, 3 Nov. Granen. In publieke ve... kocht: Rogge, circa 72 lasten Coursche minder ... der beschadigd van *f* 192 a *f* 173 contant per ... gende van 116 a 121 ℔. Circa 169 lasten ... minder of meerder beschadigd, van *f* 161 a *f* ... tant per last, wegende van 114 a 117 ℔.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 14.00 ... id. *f* 19.50. Amsterd. proef *f* 20.75, zonder ... ting. Spoeling *f* 1.00 per ketel.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Meteorologisch Observatorium te Utrecht.

Nov.	Uren.	Wind- rigt.	kr. N. ū	Barom. bij O°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.
3	2	z.	0.0	770.83	39.6	— 9.4	0.63	0
	10	zo.	0.0	70.45	36.7	— 6.7	0.86	0
4	8	z.	0.0	70.17	32.7	—10.6	0.79	0

AMSTERDAM 3 November 1858.

NEDERLAND.			
Werkel. Schuld	2½	pCt.	63 13/16
dito dito	3	„	75¾
dito dito	4	„	98⅛
Amortisatie-Sijndikaat	3½	„	91⅛
Handelmaatschappij..	4½	„	142
Aand. Rijn-Spoorweg.	4½	„	101⅛
SPANJE.			
Obligatien	1½	pCt.	29 15/16
Obligatien	3	„	45 9/16
Binnenl. Schuld....	3	„	40 11/16
Amortisable			10⅝
PORTUGAL.			
Obligatiën	3	pCt.	46
dito 1856/57....	3	„	44 13/16
dito uitgestelde			29½
RUSLAND.			
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	105½
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	103⅜
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	90¼
Certifikaten 1840 ...	4	„	85¼
Cert bij *Stieglitz* ...	4	„	85⅛
dito 1855 6e Serie ..	5	„	101 11/16
dito Adm. te Londen	4½	„	98⅛
Certifik. van Assign..	6	„	65 11/16
POLEN.			
Obligatiën	4	pCt.	81 5/16
OOSTENRIJK.			
Oblig. bij *Goll en C°.*	5	pCt.	80½
Oblig. Metaliek	5	pCt.	77¾
Oblig. Rente Am....	5	„	87
dito dito Nat. 1854..	5	„	77 15/16
dito dito	2½	„	39½

Snelpersdruk van L. E. BOSCH en ZOON.

BIJVOEGSEL

BIJ DE UTRECHTSCHE COURANT VAN

DONDERDAG 4 November 1858, N°. 261.

Zitting van den Stedelijken Raad.

Vervolg en slot der zitting van 26 October.

Den heer v. *Hengelaar* is het niet duidelijk wat de komm. bedoelt, daar de konklusie niet op de twee punten in het adres sluit. Spr. vraagt daarom der komm. of hare bedoeling is, aan te geven, dat zij tegen de gekoncessioneerde lijnen is, zoo daarin niet worden opgenomen de lijnen van Utrecht op Zwolle, en van Utrecht op Breda of 's Hertogenbosch, dan wel of de strekking alleen moet zijn om den aanleg en de exploitatie door den staat te doen plaats hebben?

De *Voorz.* zegt, dat het ook eenigzins zijne aandacht getrokken heeft of men bij het verzoek niet eenigzins meer bepaald op Utrecht, als op het gewenschte centraalpunt, zou wijzen.

De heer v. *Hengelaar* zegt dat dit juist zijne bedoeling is: naar zijn inzien, moet de hoofdstrekking van het adres zijn, de belangen der stad bij de Staten-Generaal voor te staan, en der Tweede Kamer in overweging te geven, dat de belangen van Utrecht in overeenstemming zijn met die van het algemeen. Met zoodanige strekking kan Spr. zich vereenigen, maar wenscht die dan ook duidelijk uitgedrukt te zien; moet die echter alleen strekken om den aanleg door partikulieren en de daarover aanhangige ontwerpen te doen afwijzen, daar zou Spr. tegen zijn. Het rijk heeft jaren tijd gehad om te handelen, het heeft dat niet gedaan, maar de partikuliere ondernemingen lijdelijk afgewacht, en nu die zich voordoen zal men zeggen, dat het niet aan partikulieren overlaten, maar door het rijk zelf gedaan moet worden.

De heer v. *Lier* ondersteunt het gesprokene door den heer v. *Hengelaar* en gelooft, dat het volstrekt noodig is in het slot van het adres meer bepaald het *lokaal* belang dezer gemeente te doen uitkomen, daar anders de gemeenteraad, volgens art. 144 Grondwet, niet bevoegd is tot het indienen van zoodanig adres.

De heer *de Muralt* zegt dat de komm. dit niet noodig heeft geacht, daar naar hare meening tot de eischen van het algemeen belang behoort, dat van Utrecht als centraalpunt de lijnen uitgaan, en die eisch is in het adres genoegzaam ontwikkeld.

Den *Voorz.* komt die opheldering voor, het bezwaar weg te nemen. Hij gelooft dat Utrecht als van zelf het centraalpunt zijn moet, en men bij den aanleg van spoorwegen daarop letten zal, daar zoodanig punt wenschelijk is. Spr. gelooft wel dat men in de redenering zelve genoegzaam heeft aangetoond, dat men die zienswijze aankleeft, en men des noods de herhaling in de konklusie zou kunnen vermijden.

De heer v. *Hengelaar* wijst er op, dat bij vele leden der verg. omtrent de ware bedoeling van het adres dezelfde twijfel is opgekomen, en vreest dat het dus door de Tweede Kamer evenmin begrepen zal worden. De konklusie is dan ook de uitdrukking van hetgeen men verlangt, wat voorafgaat is slechts om die toe te lichten. In de konklusie nu wordt eenvoudig gevraagd, de aanhangige koncessie te verwerpen, en door het Rijk lijnen te doen aanleggen en exploiteren: men geeft niet aan, of men andere lijnen wil, of de rentebetaling te hoog is, of anderszins, en als Spr. de premissen nagaat, kan hij ook daarin niet zooveel duidelijkheid vinden. Het is Spr. voorgekomen, dat zoo het adres al niet de strekking heeft dan toch daarvan het gevolg moet zijn, in duigen te laten vallen, wat gedurende meer dan twee jaren bij de Kamer een punt van onderzoek heeft uitgemaakt, én in strijd met het geuit gevoelen en van de regering én van de Kamer, thans weder door den staat te doen exploiteren: dat vindt Spr. verkeerd, omdat alsdan het adres of te laat komt, of te weeg zal brengen dat men nog in langen tijd geene spoorwegen krijgt, en voor alles wenscht Spr. ons land zoo spoedig mogelijk in het bezit van behoorlijke spoorwegen te zien.

De heer *Bake* komt er tegen op, dat het doel der komm. vertragen — verschuiven zou zijn. Integendeel, haar doel is de zaak te bevorderen. De komm. meent, dat de koncessie *Sloet-Reuchlin* zal worden verworpen, en Spr. is overtuigd, dat op voor de ondernemers minder gunstige voorwaarden geen geld zal worden verkregen. Er blijft dus alleen het alternatief, dat de staat het doe.

De heer *Ackersdijck* gelooft, dat hetgeen verlangd wordt, juist in het adres staat. Er wordt toch in betoogd, dat, in het algemeen belang, dat tevens het belang van Utrecht is, de noodzakelijkste weg is, die van Utrecht over Amersfoort naar Zwolle. De komm. heeft gezegd: geeft daarom vooral geen koncessie voor den anderen weg, want dan zou die noodzakelijke lijn nooit tot stand komen. Wat, vraagt Spr., is nu hare konklusie? Deze, dat zij zegt: dat de koncessie, die gevraagd is, verworpen worde, en de Staat op zich neme, te maken, de meest noodzakelijke hoofdlijn, welke zij heeft betoogd, dat is: de weg van Zwolle over Amersfoort naar Utrecht. En als nu daarbij gezegd wordt: »op grond van al het aangevoerde", dan dunkt Spr. dat de belangen van Utrecht op de meest krachtige wijze zijn aanbevolen. Daarom zou Spr. in bedenking geven of niet juist die konklusie genoegzaam is; hij althans meent dat zij verzwakt zou worden, door er nog bij te zeggen, dat het verzoek geschiedt in het belang van Utrecht.

De heer *de Muralt* zegt, dat de komm., om de redenen door den heer *Ackersdijck* aangevoerd, gemeend heeft, in het slot van het adres niet te moeten zeggen »in het belang der gemeente Utrecht overeenkomstig art. 144; enz." maar op pag. 15 staat: »achten wij ons, ook in het belang der gemeente," enz. Spr. gelooft dus dat de raad daardoor genoegzaam doet uitkomen, dat hij het belang van Utrecht op den voorgrond stelt. Spr. wenscht nog één punt op te merken: de minister heeft onlangs zelf twijfel te kennen gegeven, toen hij in zijne rede bij de indiening der begrootingswetten met betrekking tot den aanleg van spoorwegen door het Rijk, gezegd heeft, dat *men er niet ligt toe over zal gaan*; dat nu sluit geenszins in, dat men er *in geen geval* toe over zal gaan en dat de regering ongenegen zou zijn om, als bleek dat zij niet met partikulieren kan onderhandelen, anders dan geheel ten koste van het Rijk, zelve handen aan het werk te slaan en aanleg en exploitatie voor bare rekening te nemen.

De heer v. *Lier* is, door hetgeen op pag. 15 van het adres voorkomt, volstrekt niet gerust gesteld. Spr. moet vragen, *niet*, of redeneringen en beschouwingen, bij gevolgtrekking, kunnen leiden tot de overtuiging omtrent datgene, wat gezegd wordt bedoeld te zijn, maar, wat aan het *slot* van het adres te lezen staat, wat aldaar eigentlijk wordt *gevraagd*, en hieruit is, zijns inziens, volstrekt niet op te maken, dat Utrecht op den voorgrond wordt gesteld. Daar wordt gesproken van het *algemeen* belang en dit staat juist der indiening van het adres, volgens art. 144 Grondwet, in den weg. Spr. zou dus der komm. in bedenking geven, het *slot* zoodanig te amplieren, dat duidelijk wierd, dat het verzoek meer bijzonderlijk in het belang der gemeente Utrecht geschiedt.

De heer v. *Hengelaar* ziet geene mogelijkheid om, zonder het verband te verbreken, staande de verg., een amendement voor te stellen, anders zou hij voorstellen het slot in dier voege te wijzigen, dat als eene koncessie mogt worden verleend de belangen van Utrecht mogten worden in het oog gehouden, en zoo niet, dat de staat dan de zaak ondernam.

De *Voorz.* zegt dat de komm. hem te kennen heeft gegeven bij haar voorstel te blijven.

De heer *Pabst* wenscht gerust gesteld te worden, dat door veranderingen in de redaktie, geen veranderingen zullen gebragt worden in het hoofddenkbeeld van het verzoek.

De *Voorz.* zegt, dat in de konklusie staat: *op grond van al het aangevoerde*, zoodat dus bij de konklusie als het ware al de motieven worden aangenomen, die in het stuk zijn opgenomen, en dan heeft de komm., denkt Spr., duidelijk genoeg uitgedrukt wat zij verlangt, en dat zij met »algemeen belang" ook heeft bedoeld het bijzonder belang van Utrecht; zij heeft dat echter niet nogmaals opgenomen, dewijl daardoor meer egoïsme aan den dag gelegd zou worden dan wenschelijk werd geoordeeld.

Den heer *Boer* zou het blijkens deze verklaring weder voorkomen, dat men minder was uitgegaan van het denkbeeld, dat het bestaande plan afkeurenswaardig was, omdat het te bezwarend was in het belang van het rijk gelijk de komm. heeft beweerd, maar omdat het te weinig in het voordeel der stad Utrecht moest geacht worden. Er werden alzoo in het adres andere motieven uitgesproken dan daaraan werkelijk ten grondslag lagen. Spr. meende hierin een naderen grond te vinden om zich met de konklusie niet te vereenigen.

De beraadslagingen gesloten zijnde wordt het adres met 20 stemmen tegen die der HH. *Boer*, *v. Hengelaar*, *Ram*, *Visscher*, *Pabst* en *v. Lier*, aangenomen, waarop zonder omvraag besloten wordt tot verzending aan elk lid der vertegenwoordiging, en met 19 stemmen tegen die der HH. *v. Lier*, *v. Stirum*, *Pabst*, *Visscher*, *Ram*, *v. Hengelaar* en *Boer* tot uitnoodiging aan B. en W. het te verzenden aan die gewestelijke gemeente-besturen en kamers van koophandel, die welligt dezelfde belangen hebben voor te staan.

De verg. wordt hierop verdaagd tot heden avond ten 7 ure.

Avondzitting van Dingsdag 26 Oktober.

Voorz. Mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 23 leden; afwezig de HH. *Schuller*, *v. Lier* en *v. Boetzelaer*.

Aan de orde zijn de algemeene beraadslagingen over de begrooting voor 1859.

De heer *Jongeneel* zegt, dat hij, evenzeer als eenig lid van den raad, waardeert het werk der komm. voor de begrooting. Spr. houdt het voor de moeijelijkste komm., die van dezen raad uitgaat. Men is toch geroepen om met de meeste onpartijdigheid en kennis van zaken, een werk te beoordeelen, dat van bekwame mannen uitgaat, die, even als ieder lid van dezen raad bezield zijn, om de belangen der burgerij te beoordeelen. Men is geroepen oordeel te vellen, welke lasten aan de burgers mogen opgelegd worden, en deze zoo min bezwarend mogelijk te maken. En van welke zijde men ook de begrooting moge beschouwen, het is het belangrijkste werk dat door een raad moet beoordeeld worden, omdat het zoo geheel grijpt in den bloei, de welvaart en ontwikkeling der burgerij. Ziedaar, zoo vervolgt Spr, het hooge standpunt waar eene komm. voor de begrooting zich op stellen moet; maar heeft nu deze komm. dat standpunt begrepen? Zijns oordeels is de raad dank verschuldigd voor de naauwgezetheid, waarmede de komm. elk artikel heeft overwogen en getracht heeft de vraag, tot helderheid te brengen: wat is noodig? Zij heeft bovendien eene groote duidelijkheid in de begrooting gebragt, door het onder één hoofd brengen der verschillende betrekkingen van iederen ambtenaar, zoodat thans met een oogopslag gezien wordt, wat door elk wordt genoten. Spreker houdt dit voor een hoogst verdienstelijk werk der komm., welke aller goedkeuring verdient. Daarentegen heeft hij gemeend in het rapport eene hoofdgedachte der komm. te hebben opgemerkt, welke zijns inziens door alles heenschemert, om namelijk de direkte belasting van $1\frac{1}{2}$ pCt. op 1 pCt. terug te brengen. Hoe lofwaardig het ook moge zijn, de lasten der burgerij te verminderen, en zeker eene aangename taak voor eene komm., men houde evenwel toch in het oog, dat deze belasting zijn oorsprong verschuldigd is aan de afschaffing der ongelijk drukkende belasting op het gemaal, en dat deze vermindering alleen kon verkregen worden door belangrijke inkrimpingen op de voorgestelde begrooting, waarin men dan ook geslaagd is door 1. alles zoo veel mogelijk op de toekomst te verschuiven, blijkbaar uit de afschrijving van *f* 20,000 voor het schoolwezen en de voordragt tot eene geringere aflossing van schuld. Spr. zal zijne stem regelen naar de inlichtingen hierover van het bestuur. Een tweede gevolg van die verminderingen is, dat de komm. de traktementen van sommige ambtenaren tot een lager cijfer heeft teruggebragt dan welke het dagelijksch bestuur vermeend had hun te moeten toekennen. Hiermede zal Spr. zich niet vereenigen; hij voor zich is innig overtuigd, dat in het algemeen de ambtenaren in ons vaderland, en in het bijzonder in deze stad, te karig worden beloond, dat van hen veel meer werk dan vroeger wordt vereischt en de administratiën veel meer uitgebreidheid ontvangen hebben. Bovendien, wat verlangt men tegenwoordig van een' ambtenaar? immers de grootste bekwaamheid, ijver, orde, strenge pligtbetrachting; wanneer hij hoofd is van een gezin, dat hij alsdan een waardig hoofd is, en wanneer hij kinderen heeft, dezen in zijnen stand groot brengt; intusschen worden de lasten hooger, en het maatschappelijk leven duurder. Is vermindering dan wel billijk? Een zonderling verschijnsel is het bovendien, dat in het algemeen die besturen welke het minimum van bezoldigingen voorstellen alleen een vol vertrouwen schijnen te verdienen, terwijl voorstellen tot verhooging immer met wantrouwen worden ontvangen. Een derde gevolg der vermindering van de belasting moest noodwendig zijn, dat de fabriekage op de meeste posten door de komm. werd verlaagd, en evenwel wordt naar het gevoelen van den Spr. geen hoofdstuk der begrooting zoo zeer

door den geest des tijds beheerscht als dat der fabriekage. Hij herhaalt het nogmaals, dat deze stad te dien opzigte zeer hooge eischen heeft; het is geen stad van handel, maar eene stad die door een welgedaan uiterlijk, door orde de burgerij het aangenaam moet maken en den vreemdeling lokken; daarom is al wat tot verbetering en verfraaijing wordt besteed geen verloren geld, de burgerij vindt het zelfs in de meerdere waarde harer panden terug. De komm. heeft een geheel andere zienswijze in deze gevolgd en op dit hoofdstuk eene vermindering van ruim *f* 6000 voorgedragen. Hoe gaarne Spr. zoude wenschen zich hiermede te kunnen vereenigen zal hij ook hieraan zijne stem onthouden, omdat hij innig overtuigd is en de ondervinding zoude leeren, dat de burgerij met soortgelijke bezuinigingen in het minst niet wordt gebaat. Hij zal daarom stemmen én tegen de vermindering der geldelijke belooningen aan de ambtenaren én tegen de vermindering van het hoofdstuk der fabriekage zoodanig als dezelve door de komm. is voorgesteld.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat zijn oordeel in vele opzigten overeenkomt met dat van den vorigen Spr.; doch zijne opmerkingen bepalen zich niet tot het werk der komm. Hij overweegt de begrooting zelve in haar geheel. Wat de komm. betreft stemt hij gaarne toe, dat hare taak moeijelijk was, en als hij dus niet altijd met haar instemt, is het niet omdat hij de moeite door haar besteed niet waardeert, integendeel is hij haar dankbaar voor de naauwgezetheid, waarmede zij alle posten overwogen heeft. Het oordeel dier komm. is echter anders geweest dan dat van Spr. Hij stelt zich het belang der stad voor, en dan houdt hij het er voor, dat dit niet uitsluitend daarin bestaat, zoo weinig mogelijk belastingen te heffen. Dat belang brengt mede, dat worde tot stand gebragt wat voor allen nuttig is, en de finantien der burgerij worden het best behartigd, als men niets verzuimd wat den toestand der stad en van hare inwoners zoo veel beter maakt, zoodat de uitgaven, die daarvoor geschieden op den duur veel meer voordeel aanbrengen, dan de besparing wanneer zij niet geschieden. Om duidelijk te maken op welke wijze Spr. dit beschouwt, zal hij eenige voorbeelden aanvoeren: Als hij door de straten van Utrecht gaat, — dat hij in veel opzigten bewondert, en waarvoor hij hart heeft — dan komt het hem voor, dat men meer voor de stad kon doen, waardoor zij bloeijender, welvarender, gelukkiger zoude zijn. Utrecht is, door zijne ligging midden in het land, de plaats waar vreemdelingen en ook inlanders gaarne wonen. Als men nu de stad zoo gezond, genoegelijk en voor alle bedrijven zoo geschikt maakte als de omstandigheden dit toelaten, zou die toevloed groot worden, en de burgerij in het algemeen wierd daardoor gebaat. De man, die zich beklaagt over de betaling van eenige guldens in de direkte belasting, bedenkt niet, dat die guldens in goud tot hem zullen terugvloeijen, als de stad zoo welvarend wordt en de toevloed zoo groot. Dat is het standpunt waaruit hij de begrooting onderzoekt, en als Spr. dan vraagt, wat voor Utrecht gedaan wordt, dan komt hij tot het besluit dat het zelfs bij kleinere steden achterstaat, waar men zich, gelijk b. v. in Arnhem, groote opofferingen getroost, die zeer veel voordeelen aanbrengen. Die nu schuwt men hier, en als men ze doet, geschiedt dat onvolkomen, men stelt ze uit; om het bewijs te leveren diene o. a. dat sedert zeer lang gewacht wordt naar het ziekenhuis, in het belang der gezondheid en van het onderwijs, — en op dat onderwijs stelt men toch prijs. Sedert hoe lang wacht men niet reeds naar eene voordragt voor eene koornbeurs? Is het dan, vraagt Spr., zoo moeijelijk, heden een plan te kiezen, moeijelijker dan over 10 of 20 jaren? Er is nog eene behoefte: aan een slagthuis. Het is, zegt Spr., afschuwelijk, aanstootelijk, onaangenaam, voor de bewoners, varkens en runderen op straat te zien liggen, de slagtbank afwachtende, — het bloed over de straat te zien loopen, en de ingewanden ten toon gehangen te zien. De beschaving brengt mede, dat niet geslagt wordt in de woningen aan de straat, waar de kinderen door de vensters dat schouwspel kunnen aanzien. Een slagthuis is eene behoefte. Spr. zou nog veel meer kunnen opnoemen. Hij wil nog wijzen op iets dat uitgesteld wordt. Men heeft gebouwd een zoogenaamd gebouw voor kunsten en wetenschappen; dat behoort een stadsgebouw te zijn, in eene stad als Utrecht moest dat niet gebouwd worden door onvolledige bijdragen der inwoners. Dit nu is nog niet eens in orde, na alles wat er voor besteed is. Ook dat wordt uitgesteld. — Spr. wijst nu op een ander punt, de schoorsteenen aan de grachten; ook daarover is gesproken. Als men de belangen der stad goed behartigt, moet men bekennen, dat die niet meer kunnen blijven bestaan; de rookkolommen komen uit de straat op, en de bewoners der grachten hebben het ongemak, dat zij hunne vensters niet kunnen openzetten. Men moest overwegen op welke wijze dat kan worden weggenomen. De stad moest niet terugdeinzen om zulke ongemakken te doen ophouden, al ware dat met eenige opofferingen. Eene andere zaak is nog, dat in de stad vele plaatsen zijn, zoo smal, dat de wagens er moeijelijk elkander voorbij rijden kunnen, en desniettemin bestaat eene groote toegevendheid om de zoogenaamde pothuisjes en de winkelkasten te laten vooruitspringen, waardoor aanhoudend nog ruimte van de straat wordt afgenomen. Spr. houdt het er voor, dat omgekeerd de zorg om de straat zooveel mogelijk breeder te maken, al ware het ook, dat die met eenige finantieele opofferingen moest gepaard gaan, in het belang der stad behartigd moest worden. Het komt Spr. voor, dat in Utrecht over het algemeen slecht gebouwd wordt en voor den toestand der straten slecht gezorgd, zoodat de stad minder goed, minder fraai, minder aangenaam is om te bewonen, dan zij zijn konde. — Nu zal men zeggen: er is toch een belangrijk werk volbragt, eene aanzienlijke opoffering is geschied om de afzigtelijke goten te overdekken. Spr. erkent dit: doch hij vreest dat zijn beweren: er wordt slecht gebouwd, ook daarop toepasselijk is; wanneer zulke werken gemaakt worden, behoorden zij beter te zijn. Er is geen behoorlijke afloop, er is geen goede waterpassing in acht genomen, er is niet gezorgd, dat door die goten zuiver water stroomt; en wanneer dat niet geschiedt, dan blijft de onreinheid wel voor het oog bedekt, maar komen toch schadelijke uitwasemingen voortdurend in den dampkring. Spr. houdt het er dus voor, dat zelfs die groote opoffering niet behoorlijk geschied is, en hij kan er niet genoeg op aandringen, dat als men de bewustheid heeft, dat zoodanig werk onvolkomen volbragt is, men de gebreken herstelle; en met name, dat men zorge, dat er altijd water door de goten stroomt. Spr. behoeft den raad niet te herinneren, met hoeveel kracht de heer *Mulder* den raad heeft herinnerd, dat Utrecht wel pleegt gehouden te worden voor gezond, doch dat het werkelijk ongezond is. De ondervindig leert, dat men er korter leeft dan elders, en dat de typhus er velen ten grave sleept, terwijl een der groote oorzaken daarvan is de onreinheid. Het is dus waar, dat niet alleen aan verfraaijing en versiering veel gedaan moest worden, maar zelfs ten opzigte der gezondheid is men ten achteren en behoorde men veel meer te doen. — Spr. heeft gezegd, dat er slecht gebouwd wordt. Hij gelooft, dat er ook talent vereischt wordt, om niet alleen technisch te kunnen bouwen, maar ook om goede plans te kunnen maken, en hij meent, dat, dewijl men er op uit is om weinig aan ambtenaren te besteden, de zaak in dit opzigt niet beter zal worden. Wat de stad in den laatsten tijd gebouwd heeft, kan nergens de kritiek doorstaan. Wat nog onlangs achter het Stadhuis gebouwd is, was niet van groot belang, maar elk vindt ook, dat het veel beter zijn konde. Men neme toch, al kost het ook wat meer, een man van de kunst, die den raad kan voorlichten in het bouwen. Men vrage niet, hoe kan men iemand hebben voor het minste geld? maar, hoe kan men een geschikt persoon bekomen? Dit nu zijn in het algemeen de opmerkingen, die Spr. er toe brengen, om uit te spreken, dat men hier achterlijk is in het aanbrengen van verbeteringen. Hij heeft slechts enkele voorbeelden genoemd, doch genoeg om aan te toonen, dat de stad veel beter, veel ruimer, veel gezonder, aanlokkelijker voor vreemdelingen zou kunnen zijn. — Nu heeft Spr. nog enkele opmerkingen betreffende het rapport der komm. Het heeft in zooverre groote verdiensten, dat men heeft gepoogd meerdere helderheid in de begrooting aan te brengen; zij kan niet te helder zijn, doch naar Sprs. meening is de komm., in die zucht tot klaarheid, overgeslagen tot de schadelijke lust, om zich te veel met de administratie te bemoeijen. De raad kan wel beoordeelen of te veel besteed wordt, of goed gewerkt wordt, maar zelf te willen besturen, daarvoor wachte men zich, dat is niet de taak van den raad en ook niet van eene komm., die voor korten tijd bijeen komt. Spr. past dit vooral toe ten opzigte der beambten; de raad moet zich te hunnen opzigte geene beslissingen aanmatigen, en waar men dit beproeft, gelooft Spr., dat het nadeelig zou zijn in plaats van voordeel aan te brengen. Ten opzigte der bezoldigingen is naar het oordeel van den Spr. een onjuist beginsel aangenomen, dat nl. aan de ambtenaren geen ander werk dan dat van hunne betrekking mag worden opgedragen, of liever, dat hun dit wel mag worden opgedragen, doch dat het loon, dat zij er voor zouden genieten, van hun inkomen wordt afgetrokken. Volgt men dit beginsel dan komt men tot den ongunstigsten toestand van ambtenaren. Ambtenaren behooren voor hun gewoon dagelijksch werk goed beloond te worden; maar er zijn dikwijls bijzondere funktiën, niet tot de gewone werkzaamheden behoorende, en bevindt er zich dan onder de ambtenaren iemand die daarvoor geschikt is en ze verrigten kan zonder zijn werk te verzuimen, zoo is het een slecht beginsel, daarvoor niet nog eene afzonderlijke bezoldiging te verleenen. Men zal zoodoende aan een ambtenaar, die vlug is, meer opdragen dan aan een ander die minder vlug werkt en aldus eene premie stellen op traagheid. Dat is een ongelukkig denkbeeld. Spr. past dit toe op kleinere ambten, die juist hier ter sprake komen, als die van sekretaris van kuratoren der Latijnsche school, sekretaris der schoolkomm., sekretaris van de aalmoezenierskamer. Het kan soms nuttig zijn, dat men daarvoor eene specialiteit benoeme, die overigens geen ambt in dienst van de stad waarneemt; doch treft het dat een der ambtenaren daarvoor geschikt is, zou men hem dan niet beloonen, omdat hij ambtenaar is? Dit acht Spr. een onjuist beginsel. Dat streven om de ambtenaren tot dagiooners te maken, houdt Spr. voor ten uiterste verwerpelijk. De ambtenaren bewijzen geheel andere diensten dan waarvoor daglooners kunnen gebruikt worden. Spr. zou het juist omgekeerd wenschen, dat men nl. den ambtenaren eene taak aanwees en hun daarvoor goed bel[...] dat is het denkbeeld van goede ambtenaren, niet dat zij op een bepaald uur komen en op bepaald uur heengaan. En wanneer een ambt[...] soms buitengewone werkzaamheden verrigt, dat Spr. het voor goed, in het belang der stad, eene zoogenaamde gratifikatie kunne toegestaan den. Er zijn dikwijls werkzaamheden, die men tot de gewone betrekking kan rekenen, dan men daarvoor den geschiktsten ambtenaar uit [...] is het, zegt Spr., eene bemoeijing die den raad past, te beletten, dat het dagelijksch bestu[ur] zulke gevallen gratifikatiën geve. Dat daarbij misbruik kan gemaakt worden, stemt Spr. toe, daarvoor is juist de verantwoording van het bestuur aan den raad. — In het rapport vindt nog eene bijzonderheid: het verschuiven van uitg[aven] dit kan hij niet goedkeuren. Men brenge, [...] van voorspoed, tot stand wat nuttig is, en [...] uitgaven, die te doen zijn, zoo spoedig mog[elijk] maar verschuive ze niet tot een volgend jaar. [...] dan te dien opzigte wordt voorgesteld vindt hij [...] aannemelijk. Er is eene uitgave voor een ge[...] gebouw, en nu zegt de komm.: die uitga[af] waarschijnlijk in het loopend jaar niet gesch[ieden] nu moet zij niet op de begrooting voor het vo[...] jaar gebragt worden; maar als de levering [...] volgend jaar geschiedt, dan moet men den post [...] gen op de uitgaven van het daaropvolgend [...] Spr. begrijpt dat niet; als het bestuur dit jaar [...] gaven had te doen, doch ze niet doen kan, [...] moet het over die som het volgend jaar [...] beschikken, en omdat de uitgaaf in dit jaar [...] geschied, is de raad verpligt het dagelijksch be[stuur] in staat te stellen, haar in het volgend jaar te [...] Wierd zij dan weder niet gedaan, zoo moet [...] gelijke wijze tot een volgend jaar bespaard [...] Een jaar over te slaan en dus buiten de [...] genheid te zijn om die uitgaaf te doen, kom[t] voor te strijden tegen alle regelen van fin[...] huishouding. De *f* 20000 die te betalen waren in het loopend jaar overschieten; maar als in [...] moet worden uitgegeven wat bestemd was vo[or] [het] vorig jaar, dan kan men het saldo van een [...] jaar beschikbaar stellen. Er heeft dus niet het [...] verlies en niet de minste verwarring in de k[...] biliteit plaats. Eindelijk komt Spr. tot het [...] om de direkte betasting met ½ % te verminderen [...] houdt dat voor zeer onraadzaam. Men is er [...] slaagd eene geschikte direkte belasting te be[...] dat is als het ware een vooruitgang in de denk[wijze] des tijds; direkte belastingen toch zijn bijna de [...] welke op den duur voor de gemeenten passen. [...] heeft nu dien eersten stap gedaan, en in de [...] dat de burgerij tot het inzigt zal komen, [...] het best is voor haar en voor de nijverheid [...] zoodoende ontslagen kan worden van alle akzijnsen. Men behoude de belasting gelijk zij is, en [...] het zijn, dat de behoeften der stad zoozeer [...] men, en de inkomsten meer bedroegen dan [...] ware; welnu, dan schaffe men den akzijns [...] brandstoffen of van het geslagt af. Mogt [...] zijn, dat men slechts voor dat éene jaar ge[...] tengewone werken te verrigten had, en dat [...] meer inkomsten had dan noodig zijn, [...] bruike men het overschot tot aflossing; het [...] spoediger men de schulden vernietigt, in [...] uitzigt spoedig weder nieuwe te moeten maken [...] verbetering der stad, des te beter behartigt [...] hare finantieele belangen. Als slotsom zijner [...] schouwingen drukt Spr. den wensch uit dat [...] meer tot verbetering der stad ondernomen [...] en ten opzigte der te behandelen begrooting [...] hij voor, omtrent de bezoldiging der ambt[enaren] het omgekeerde stelsel aan te nemen van [...] komm., verder geen noodige uitgaven te verschuiven tot volgende jaren, en, zoo er overschot [...] komsten mogt bestaan, dat voor amortisatie [...] wenden, en vooral de direkte belasting te be[houden].

De heer *Pabst* meent, dat het der komm. [...] ongevallig kan zijn, dat eene stem buiten [...] verheft tegen de aanmerkingen op haar werk ge[...] want hij moet bekennen, dat, ofschoon hij [...] vele punten niet met haar eens is, hij toch [...] een andere beoordeeling aan haar werk te [...] geven. Bovendien moet Spr. er op wijzen, dat [...] het niet met den laatsten Spr. eens is, dat [...] ongezond is, — dat wanneer al wat hij op[...] het oprigten van een slagthuis, ziekenhuis, [...] beurs, het wegbreken der schoorsteenen en poth[uizen] het verbreeden van sommige straten, geschiedt, [...] daarvoor uitgegeven geld in goud bij de burgerij [...] terugkomen. Wat die Spr. echter heeft gezegd [...] Spr. alleraangenaamst aangedaan, want de eerste [...] dat hij zelf in deze verg. over de begrooting [...] heeft hij gezegd: »toon mij aan één nieuw [...] éene verbetering, en ik zal niet alleen genegen [zijn] te geven wat men vraagt, maar veel meer." Ge[...] is men dien weg ingeslagen: de regering heeft [...] nieuwe *avenue* gemaakt in deze stad, en daarvoor [...] huis dat niets rendeerde, verkocht, en eene verfraaijing aangebragt, die gelijken tred houdt met de verfr[aaijing] die Utrecht boven zoo vele steden doet uitmunten. Aldus voortgaande, gelooft Spr., dat men ook den juisten weg bewandelt, en als men wenscht [...] verbetering aan te brengen, dan zullen dat wegbreken van schoorsteenen en pothuizen, dat verbreeden, [...] zeker verbeteringen zijn, maar toch, de belangen [...] ingezetenen zijn daaraan zoo naauw verbonden, en [...] wil wel erkennen dat die instellingen in kleine st[eden]

derlijk kunnen zijn voor de wandelaars, maar hij agt, waar het is, dat men de menschen niet gelegen d geeft iets uit te stallen? Wil men die wegnemen, moet dat langzamerhand geschieden. Vraagt men ter, of er nog niet andere belangen zijn, waarop n ter verbetering kan wijzen, zoo antwoordt hij ja; is o. a. een allernuttigst werk, — er is eene rbelangrijkste zaak voor de stad Utrecht, daardoor rdt onze handel ten hoogste benadeeld, en de zaak daarvan is de verkeerde inrigting daar, waar rivier de Lek in het land komt, en er zijn in- etenen, die hierdoor *f* 1000 en *f* 2000 jaarlijks r moeten betalen. Er zijn nog andere verbete- gen: een reglement omtrent het plaatsen van ge- uwen; dit ligt eigenlijk wel niet als plan gereed, ar met genoegen heeft Spr. toch gezien, dat men deze verbetering aanbragt. Dat zijn verbeteringen n te brengen, en als de vorige Spr. die had op- noemd, had Spr. hem met meer genoegen gehoord nu, ofschoon er sommige punten zijn, die hij wenschelijk acht, als de oprigting van een zie- huis en slagthuis, maar hij gelooft niet, dat het ang der stad daardoor zoozeer wordt bevoordeeld. at, vraagt Spr., heeft nu de komm. gedaan? Ver- nt zij het verwijt, dat zij betalingen heeft verscho- n, dat zij de belasting vermindert, die het best is n te behouden? Zij heeft naar Sprs. wijze van n verkeerd gedaan met de traktementen der amb- aren te verlagen, of liever, de komm. heeft die ktementen niet verminderd, maar B. en W. had- n eene verhooging voorgesteld, en nu heeft de mm. gezegd, dat zij die verhooging niet wenscht. t is Sprs. zienswijze niet, want als de raad een aximum en minimum vaststelt, en het bestuur aagt dan eene verhooging voor den eersten amb- naar ter Sekretarie, een man, die ten zeerste ge- hikt is, vindt Spr. geen vrijheid, om, bij het rtrouwen in het dagel. bestuur en bij de vermeer- ring der werkzaamheden, dat te weigeren. Omtrent dere ambtenaren geldt hetzelfde. Spr. wijst op otterdam, waar door B. en W. insgelijks eene rhooging is voorgedragen, en waar men, op de or hem aangevoerde gronden, met bijna algemeene emmen, de voorstellen van B. en W. heeft goed- keurd. Daarom deelt Spr. echter nog niet de enswijze van den vorigen Spr., en waar deze zijne em zoo tegen verheft, dat is aangenomen in de ordening, dat als een van de ambtenaren der kretarie zal zijn sekretaris van kuratoren, van de atsel. schoolkomm. enz., het traktement dat hij arvoor geniet zal strekken in mindering van zijn komen. De ambtenaar moet hebben het traktement or zijn werk, maar wanneer men verscheidene be- ekkingen zal zamenvatten, wenscht Spr. niet. dat zijne betrekking zal waarnemen, omdat die ak- mulatie haar zoo voordeelig maakt. Bovendien is e weg voor gratifikatiën niet afgesneden. B. en W. ebben een post waaruit zij die kunnen voldoen. at betreft het verschuiven der uitgaven, dat, zegt pr., stelt de komm. niet voor; de *f* 20000 voor et huis van *v. d. Bank*, al waren ze nog aanwezig, an men niet betalen, zoo lang het kontrakt niet getroffen, en is het dat het huis niet zal kunnen eleverd worden, dan zal op de begrooting een post an *f* 20000 staan, dien men niet zal kunnen betalen. aar Spr's wijze van zien behoort die evenwel op e begrooting, maar dat de komm. hem er niet op eeft gebragt is niet geweest om te verschuiven, aar zij heeft gezegd: op het oogenblik kan die iet betaald worden, moet hij later betaald worden, an zullen de gelden worden aangewezen. Een tweede unt is de *f* 5000, doch hier is het de vraag of men al aflossen eene som waartoe men niet verpligt . Spr. deelt de meening, dat na het koninkl. besluit omtrent de schuld der stad, men aan zijne verpligting voldoet door *f* 5000 af te los- sen. Spr. vindt het goed af te lossen, maar zegt, at men wel buitengewone aflossingen kan doen als men buitengewone inkomsten heeft, maar zonder at niet. Het is dan toch dwaas, dat men door het oen van leeningen, juist op het oog heeft gehad ie werken tot stand te brengen, door geldleeningen e achtereenvolgens zouden afloopen. En als Spr. e verdere posten nagaat blijkt wel, dat men zeer aauwgezet is geweest; men heeft wel hier en daar verminderingen voorgesteld, maar telkens daarvoor reden gegeven; b. v. de vermindering der uitgaven voor de bestrating; Spr. deelt die geheel; verleden aar is *f* 16000 gegeven, nu wil men een verhoogd cijfer voordragen, en is het nu, vraagt Spr., zoo onjuist om te zeggen, dit jaar zullen wij *f* 16000 uitgeven, want dat hebben wij het vorige jaar uit- gegeven. Volgde men op dat punt Spr's. wijze van zien, hij zou er welligt toe gebragt worden, de be- strating tot *f* 20000 à 30000 op te voeren, maar dan zou hij een staat verlangen van wat gedaan zou worden. Zoo ook de post sub nº. 88; men heeft dien verminderd, maar Spr. vraagt of er wel rationeler grond wordt aangegeven, dan voor die vermindering. Het is gemakkelijk te zeggen, er moeten verfraaijingen, verbeteringen worden aangebragt, maar dan wijze men ze aan, maar als het zoo gaan zal als bij de begrooting, die nu aan de komm. is onderworpen geweest, dan moet men wel blijven bij het normale cijfer. — Ofschoon Spr. dus niet volkomen deelt de zienswijze der komm. op enkele punten, kan hij toch geenszins deelen het gevoelen, dat de komm. uitgaven heeft verschoven; integendeel, het rapport draagt de blijken, dat alles naauwgezet is overwogen, en dat, waar vermindering is voorgesteld, men daarvoor gronden heeft gehad.

De heer *de Muralt* zou zich over het algemeen kunnen vereenigen met de strekking van het rapp.; hij heeft dat met veel genoegen gelezen en bevonden, dat het is opgesteld met veel kennis van zaken en van de details der gemeentelijke administratie. Trouwens van deze komm., zamengesteld uit de leden der vaste komm. van finantiën, kon men anders niet verwachten. Maar zij heeft aangevuld het werk eener vorige komm.; ten vorigen jare heeft de raad ook een belangrijk rapp. over de begrooting ontvangen; dat was ook opgemaakt door kundige mannen, maar daaronder waren er toch nog drie, die slechts korten tijd lid van den raad waren geweest en niet zoozeer doorgedrongen waren in alle bijzonderheden der administratie, als deze komm. Die komm. heeft ten vorigen jare algemeene wenken gegeven, en bij de behandeling der begrooting meent Spr., dat in het algemeen, ofschoon de zaak niet aan eene stemming is onderworpen geweest, de meerderheid der verg. met de strekking harer beschouwingen zich heeft vereenigd, en dat wanneer toen geen der leden van de verg. is opgestaan om, naar aanleiding daarvan, bepaalde amendementen op de begrooting zelve voor te dragen, zulks het gevolg is geweest van de verklaring van het dagel. bestuur, dat binnen kort ontwerpen ter tafel zouden worden gebragt ter tegemoetkoming aan de bezwaren door de komm. in het midden gebragt. Deze komm. heeft welligt met eenige bevreemding bevonden, dat er weinig acht op is gegeven, en dat het dagelijksch bestuur nu weder eene begrooting heeft ingediend, volkomen in vorm, en nagenoeg in inhoud, gelijk aan de vorige; zij heeft de moeijelijke taak op zich genomen van die begrooting om te werken. In het algemeen zegt Spr., zal hij zich vereenigen met de meesten van de voorstellen door de komm. gedaan. Hij weet, dat zij eene moeijelijke taak heeft te vervullen gehad. Zij is getreden in de beoordeeling van personen, bij de vaststelling van traktementen, die voorgesteld werden voor bepaalde ambtenaren. Zij heeft niet geaarzeld, om, terwijl men zich vroeger bepaalde bij algemeene wenschen, die weinig resultaten opgeleverd hebben, de cijfers te wijzigen, door het dagelijksch bestuur voorgedragen. Spr. noemt het kordaat, als leden van eene kommissie zoo van hun regt gebruik maken, om verminderingen voor te stellen op de cijfers door *B.* en *W.* voorgedragen. Spr. brengt ook daaromtrent hulde aan het werk der komm. Daaruit vloeit evenwel niet voort, dat hij zich vereenigt met de voorstellen dier komm. tot reduktie der voorgedragen traktementen. Hij zal er tegen stemmen, en houdt zich overtuigd, dat als de leden der komm. ingelicht waren geweest omtrent de redenen, die B. en Weth. tot het voorstellen daarvan hebben gebragt, zij de verminderingen niet hadden voorgedragen. Tot Spr.'s leedwezen was echter zijn ambtgenoot medelid der kommissie tijdens de vaststelling van het ontwerp-raadsbesluit afwezig, en is hij dus buiten de mogelijkheid geweest, om die inlichtingen aan de leden der komm. te geven, waardoor zij welligt geen amendementen zou hebben voorgesteld. Spr. vertrouwt, dat als die inlichtingen nog zullen worden gegeven, van de zijde der komm. geen bezwaar zal bestaan om zich met het voorstel van *B.* en *W.* te vereenigen. Aan den anderen kant kan Spr. zich vereenigen met sommige beschouwingen der komm. waarom zij voorstelt andere traktementen te verlagen; Spr. zal wanneer de zaak in behandeling komt, opgeven, waarom hij tegen de voorstellen tot verhooging daarvan is. — Met betrekking tot de andere uitgaven waarop de komm. eene reduktie voorstelt, zijn er, zegt Spr., verscheidene waarmede hij zich zal vereenigen als het blijkt, dat de meerderheid der verg. de inzigten der komm. deelt. Het doet Spr. leed, dat de komm., die met zooveel zaakkennis in al de bijzondere details is doorgedrongen, hare aandacht niet heeft gevestigd op nog andere punten. De komm. ten vorigen jare benoemd, heeft b. v. verlangd, duidelijke en meer speciale aanwijzing en splitsing der sommen tot aanleg en onderhoud van openbare werken als anderszins bestemd. Het is, zegt Spr., meermalen gebleken, dat sommen, vastgesteld bij de behandeling van de begrooting, door het dagel. bestuur werden besteed aan onderhoud, terwijl de raad in het denkbeeld verkeerde, dat zij zouden strekken tot aanleg. Dit is ook het geval geweest met sommige posten der begrooting voor 1858, maar met medewerking van den raad met de gelden voor schoolgebouwen, voor een wachthuis aan de Wittevrouwenpoort, enz. Er zijn eenige andere posten, die wel voor vermindering vatbaar zijn, maar ook voor verhooging; zij zijn zeer zeker voor vermindering vatbaar als men *quand même* wil komen tot vermindering van de uitgaven; Spr. zegt met anderen, dat het dan niet moeijelijk is de direkte belasting tot 1 % te reduceren, doch hij vraagt de leden van de komm., of, als zij het volgend jaar geroepen wierden om nogmaals de begrooting te onderzoeken, en de wensch van den raad ware, het volgend jaar iets nieuws tot stand te brengen, of het hun dan aangenaam zou zijn die belasting niet met $\frac{1}{2}$ % maar met 1 % te moeten verhoogen. Voor twee jaren had Spr. bij de behandeling der begrooting voorgesteld, de direkte belasting te herleiden tot $1\frac{1}{4}$ %, maar daartoe was hij gekomen, nadat de cijfers der uitgaven waren aangenomen. Om echter *à priori* dat voor te stellen, dat was in Spr. niet opgekomen. Deze komm., heeft dat ook wel niet gedaan, maar wat, vraagt Spr., is het geval? de komm. is in eene dwaling vervallen. Zij heeft gemeend een artikel van *f* 40,000 tot *f* 20,000 te kunnen verminderen; $\frac{1}{2}$ % der direkte belasting is *f* 26,334, en als Spr. op de begrooting meende te vinden *f* 20,000, die er niet op behooren, dan zou het ook bij hem van invloed zijn om, door reduktie van uitgaven aan de eene zijde en vermeerdering van ontvangsten aan den anderen kant, tot een resultaat te komen, waardoor die belasting tot 1 % zou kunnen worden verminderd. Spr. zou daartoe gaarne medewerken, mits het kon plaats hebben zonder nadeel voor stads belang; hier echter heeft de komm. zich vergist; die *f* 20,000 moeten betaald worden niet uit de begrooting van dit jaar; maar van 1859. In de geprojekteerde begrooting voor 1858 werd voorgesteld, voor aankoop van gebouwen en verfraaijingen der stad *f* 6,000; de begrootingskomm. is op het gelukkig denkbeeld gekomen om het Maliehuis en nog een paar perceelen te verkoopen, en daarentegen de Wittevrouwenpoort af te breken, en daarvoor een nieuwe brug en nieuw wachthuis te bouwen. Zij berekende, dat alsdan de ontvangsten p. m. *f* 35,000 meer zouden bedragen, en de uitgaven werden door haar mitsdien ook met *f* 35,000 vermeerderd. Zij vond dat het in het algemeen niet wenschelijk was, dat de gemeente te veel eigendommen had, en met name het Maliehuis kwam haar onnoodig voor. Zij stelde *f* 20,000 in uitgaaf voor, om de Wittevrouwenpoort te verbeteren, en voorts, om op eene geschikte plaats eene nieuwe bewaarschool te doen bouwen, geraamd op *f* 20,000; zij verhoogde dus dien post van uitgaven tot *f* 41,000. Die *f* 20,000 waren dus niet om aan te koopen de school welke door de kommissie bedoeld wordt, maar eene andere school, waarvan men voorloopig heeft afgezien, ten gevolge der uitgaven, reeds voor het onderwijs hier geschied. Toen de plans voor de brug en het wachthuis werden ingediend, heeft men bevonden, dat de kosten zouden kunnen bedragen *f* 30,000. De Raad heeft toen tot de uitgaaf besloten, omdat hij overtuigd was, dat niet beschikt zou worden over de som van *f* 20,000 voor de bewaarschool onder de Linden; anders zou het niet mogelijk zijn geweest, dat de raad, zonder buitengewone middelen aan te wijzen, tot goedkeuring van de plans en bestekken had kunnen besluiten. Eenige maanden later heeft men gezegd: er biedt zich nu eene gelegenheid aan, om de school aan de van Wijckskade te verbeteren, die uitgaaf zal *f* 5500 kosten; daartoe is besloten; dat is ook betaald uit die *f* 41,000. Men heeft volgens vroeger raadsbesluit *f* 200 besteed om over te nemen den grond aan *Lavergne* afgestaan, en men heeft in de Eikelboomsteeg eene nieuwe bestrating gelegd, zoodat van de *f* 41000 genoegzaam weinig of niets zal overblijven, alles volgens besluiten van den raad. De behoeften aan een gebouw voor de school der 3. soort, zullen altijd blijven bestaan, en hoe kan nu de komm. reduceeren met *f* 20000 de *f* 33000 door het dagel. bestuur voorgedragen; daaruit kan zulk een gebouw niet worden betaald. Nu kan men niet zeggen, dat gebouw behoeft niet op de begrooting te komen, want het behoort er wel op, zoo lang de Raad van zijn besluit niet terug komt. Men zou wel kunnen beschikken over het batig slot van een loopend dienstjaar, maar als men de uitgaven voorziet, moet men ze op de begrooting brengen, en zoolang het besluit bestaat, moet het worden gehandhaafd. Een tweede middel dat de komm. er toe gebragt heeft, de reduktie der dir. bel. voor te stellen, is haar voorstel om *f* 5000 minder af te lossen, dan men in de laatste jaren gewoon is geweest; en, ten 3. het verkoopen van een kapitaal van *f* 7000. Spr. heeft tegen dat verkoopen niets; de kommissie voert daarvoor goede motieven aan; maar hij vestigt er de aandacht op, dat de *f* 5000 vermindering van aflossing en de *f* 20,000 die in de lucht hangen, met de *f* 7000 van dat te verkoopen kapitaal, reeds veel meer bedragen dan $\frac{1}{2}$ pCt. der direkte belasting. Op grond daarvan kan Spr. zich niet vereenigen met de strekking van het rapport, voor zoo ver de voorgenomen reduktie der belasting òp 1 pCt. daarbij wordt voorop gesteld.

De *Voorz.* is voornemens zoo weinig mogelijk in details te treden; zijne zienswijze is vroeger genoegzaam gebleken, hij gelooft dat de begrooting over het algemeen niet te karig moet worden gesteld, en men bij het uitgeven zoo zuinig mogelijk moet administreren. De laatste rekening, zegt Spr., heeft nog het bewijs geleverd, dat *f* 20,000 op de uitgaven zijn bespaard. Het komt hem voor dat het een gemakkelijker administratie is, als de begrooting niet te karig is gesteld. Spr. zal dus niet in herhalingen komen, maar aan den raad overlaten om de begrooting zoo daar te stellen als die goedvindt. Spr. zal alleen verklaren, dat hij beäamt wat de heer *Ackersdijck* in het midden gebragt heeft. Ook hij vindt, dat de geest, die hier heerscht, niet die is, welken hij in eene groote stad wenschelijk acht, en wel veel gepraat maar weinig gedaan wordt Spr. meent evenwel, dat met eenige overdrijving de bezwaren zijn voorgesteld. Men heeft getracht veel tot stand te brengen, wel niet zooveel als hij wenschelijk acht, maar de lust om alles tot een klein cijfer te brengen, benam hem den lust om voorstellen te doen waaraan groote uitgaven zijn verbonden. Als gesproken wordt van een ziekenhuis, dat vijf ton, en eene koornbeurs, die *f* 80,000 zou kosten, zijn dat voorstellen, waarmede Spr. niet voor den dag zou kunnen komen bij den geest, die hier heerscht. Spr. moet ook nog zeggen, dat, naar hem voorkomt, de komm. zich niet heeft gesteld op het standpunt, dat hij voor een

stedelijk bestuur geschikt oordeelt, dat is, eene niet al te karige begrooting, en ook niet eene, die wat de belastingen betreft, reeds een volgend jaar eenige wijziging zou moeten ondergaan. Spr. zal alleen nog hierop wijzen, dat het geheele stelsel, dat men nu wil toepassen, tot geheel andere resultaten leidt, dan tot nog toe het geval was. De geest schijnt, de begrooting zoo naauw mogelijk in te rigten; het gevolg zal zijn, dat men weinig overhoudt. Het volgende jaar zal dus dadelijk de eerste post op de begrooting vervallen, en naar Sprs. begrippen dus heeft men zeer verkeerd gerekend, als men rekende, dot elke begrooting met een batig slot van *f* 25,000 zou kunnen beginnen. Spr. vindt ook dat het nuttig is, dat, als de fondsen het toelaten, tot aflossing wordt overgegaan. Gesteld, dat men eens kon overgaan tot het afschaffen eener belasting, dan ware het veel verkieslijker eene verbruiks-belasting af te schaffen, dan zelfs ½ pCt. van de direkte belasting. — Spr. is niet gewoon zijne opinie te verbergen, en moet daarom dit nog zeggen, dat de toon in het rapport der komm. hem onaangenaam heeft getroffen; het is een scherpe toon — een beslissende toon — een meesterachtige toon, — dien men tot nog toe in den raad niet gewoon is.

De heer *Bosch* zegt, dat hoezeer hij zich niet voorstelt al de bedenkingen der vorige Sprs. te wederleggen en het beter oordeelt ze bij de behandeling der afzonderlijke artikelen te beantwoorden, hij echter niet kan nalaten om ook op eenige meer bijzondere punten te wijzen. Spr. wil achtereenvolgens de vorige Sprs. volgen, maar acht zich verpligt de verklaring te laten vooropgaan, dat het hem leed gedaan heeft, dat door den Voorz. dezer vergad. gezegd is, dat in het rapport der begrootingskomm. een geest van aanmatiging gepaard met eene scherpte van uitdrukking gelegen is, Spr. kan der vergadering de opregte verzekering geven dat zoodanige geest bij de komm. in het geheel niet geheerscht heeft, en indien dan ook al het woord *schrappen* in het rapport voorkomende den Voorz. zoo bijzonder onaangenaam geweest is, dan mag Spr. er bijvoegen, dat dit woord door de komm. gebruikt is bij het doorhalen van een artikel der begrooting ten bedrage eener som van *f* 12 benoodigd voor het ophalen van steigergelden, welk art. de kommissie gemeend heeft, dat gevoegelijk van de begrooting kon gemist worden, dewijl de uitgaaf dier *f* 12 zeer goed geschieden kon uit artikel 58 ad *f* 28,000, waarvan jaarlijks *f* 1,000 à *f* 2,000 ongebruikt blijft. Spr. zal alsnu overgaan tot het door den heer *Jongeneel* in het midden gebragte. Die Spr. met een enkel woord het werk der kommissie prijzende, is aan het slot zijner rede in zoo vele bittere beschouwingen van dat werk vervallen, dat van die lofbetuiging niets overblijft. Het zal daarom noodig zijn, dien Spr. als het ware op den voet te volgen, om te zien of zijne beschouwingen juist zijn. De heer *Jongeneel* verwijt het der kommissie, dat zij verscheidene uitgaven uitstelt en als het ware alles op de toekomst verschuift, dat zij b. v. op het schoolwezen vermindering voordraagt, door de gelden tot aankoop van het huis van den heer *v. d. Bank* van de begrooting af te nemen, dat zij voor aflossing van schuld een minder cijfer voordraagt, dat zij de voorgestelde verhooging van de traktementen der ambtenaren ter sekretarie niet geheel en al inwilligt, dat zij op de fabrikage verschillende veranderingen voordraagt, dat zij een som voor onvoorziene uitgaven van *f* 22000— voordraagt, een cijfer dat voor de stad fabelachtig hoog zou zijn, en dat eindelijk het geheele werk der komm. daarheen gerigt zou zijn om de direkte belasting van 1½ pCt. op 1 pCt. terug te brengen. Indien het waar konde zijn, zegt Spr. dat het werk der komm. daarop aangelegd ware, om tot eene vermindering der direkte belasting te komen (en Spr. moet dit ten sterkste ontkennen, want tot die voorgestelde vermindering, is zij eerst gekomen, toen zij na vaststelling van al de posten van uitgaaf en ontvang een juist overzigt der gansche begrooting had gekregen) dan had hij het stellig in het allerminste van den heer *Jongeneel* verwacht, dat het der komm. een grief zou gemaakt worden, omdat diezelfde Spr., toen hij in 1857 en in 1856 lid der begrootings-komm. was, evenzeer vermindering der direkte belasting voorstond en in zijn rapport aanbeval. De begrootings-komm., bestaande uit de heeren *van Dielen*. *Metelerkamp*, *de Graaf*, *Hengelaar*, en *Jongeneel*, droeg immers voor om in 1858 niet 1¼ pCt. van het inkomen te heffen, maar 1$\frac{1}{10}$ pCt. te heffen; de begrootings-komm, bestaande uit de heeren *Boer*, *v. Boetzelaer van Dubbeldam*, *van Rees*, *Vischer* en *Jongeneel*, droeg voor om in 1857 niet 2 pCt., maar 1½ pCt. van het inkomen te heffen. Spr. begrijpt het niet, hoe dat lid het der komm. kan verwijten, wat hij zelf twee achtereenvolgende jaren met zooveel klem heeft aangeprezen. Daarenboven is het ten eenenmale eene onjuiste voorstelling der waarheid, omdat men zegt, dat de rigting der komm. uitsluitend de vermindering der direkte belasting beoogd heeft, want ware dat het geval geweest, zij zou een geheel anderen weg zijn ingeslagen, zij zou alsdan bij de ontvangsten, met name bij de opbrengst der akzijnsen, niet een lager cijfer van *f* 2500, en bij de restitutie van verpleegkosten van de behoeftige krankzinnigen van *f* 700 hebben voorgedragen, zij zou de uitgaven niet vermeerderd hebben met *f* 3000 voor aankoop van het uurwerk van den Domtoren, zij zou den post van onvoorziene uitgaven niet met *f* 8000 hebben verhoogd, zij zou de uitgetrokken som voor het verkiezingswerk niet zoo ruim hebben genomen, zij zou de verpleegkosten in de kolonie van de Maatschappij van Weldadigheid niet *f* 1500 hooger gesteld hebben dan er verleden jaar voor betaald is, zij zou de som voor het armwezen uitgetrokken niet hebben laten staan, maar stellig verminderd hebben, daar het zich allezins laat aanzien, dat daarop een niet onbeduidend bedrag zal overblijven. Ook de beschuldiging van het verschuiven der noodige uitgaven, der komm. toegevoegd en door geen enkel voorbeeld gestaafd dan met de weglating van de begrooting der gelden benoodigd tot aankoop van het huis van den heer *van der Bank*, is ongegrond en vindt hare wederlegging in de *f* 3,000 welke de komm. aan de begrooting toevoegt voor den aankoop van het uurwerk op den Domtoren. Dat de begrootings-komm. voor den aankoop van het huis van den heer *van der Bank* geen gelden op deze begrootiug beschikbaar gesteld heeft, rust op het denkbeeld, dat die aankoop, waartoe op 14 Januarij 1858 is besloten, uit de dienst van 1858 moet voldaan worden, welk dienstjaar uit zijn batig saldo zeer stellig en ruimschoots dat bedrag zal kunnen uitkeeren, of wel dat voor dien aankoop tot buitengewone middelen zal moeten worden overgegaan, door b. v. eenige stads eigendommen te verkoopen, door opname van geld, door het sluiten eener leening als anderszins. Daar Spr. dit laatste punt bij het daarop betrekking hebbende artikel der begrooting nog nader wenscht te bespreken, zal hij alsnu aan de vergadering voorlezen wat de begrootingskomm. voor 1857 in haar rapport met opzigt tot het verschuiven van uitgaven, vooral wat de fabriekage betreft, behelst; het zal daardoor duidelijk en klaar uitkomen, hoezeer de heer *Jongeneel* van stelsel schijnt te zijn veranderd bij het verschuiven van kosten van fabriekage, en hoezeer hij alstoen gezondigd heeft tegen het kwaad, dat hij nu ten onregte aan de begrootings-komm. verwijt. — Immers in het rapport der begrootingskomm. voor 1857 staat te lezen als volgt: »sub no. 88. Na bekomen inlichtingen van den kameraar is het ons gebleken, dat de vernieuwing van de schoeijing voor de Rijnkade gevoegelijk nog een jaar kan worden uitgesteld, en dat het onderhoud der bruggen zonder bezwaar *f* 500 minder kan worden geraamd. Wij stellen derhalve voor dezen post met *f* 9500 te verminderen en dus op *f* 9000 te brengen. Sub no. 91*b*. Na gemeenschappelijk overleg met den kameraar zijn wij tot de overtuiging gekomen, dat de aanbesteding van nieuwe deuren voor de schutsluis te Vreeswijk zonder eenig gevaar nog minstens een jaar kan worden uitgesteld. Wij stellen dus voor dezen post met *f* 2600 te verminderen en op *f* 5100 te brengen sub. No 98. Overeenkomstig het gevoelen van den kameraar. wien wij insgelijks omtrent dezen post hebben geraadpleegd, stellen wij voor het cijfer van *f* 8000 op *f* 7000 te brengen, welke som ons voor het onderhoud van kazerne en stallen, mitsgaders kosten van kazernementsbehoeften voldoende voorkomt." Spr. gelooft, dat hij met deze aanhalingen kan voldoen. Ook de bewe dat de komm. zich voor het schoolwezen aan righeid zou hebben schuldig gemaakt, kan voorbijgaan door alleen te wijzen op de *f* welke zij tot verbetering van de schoollokalen schikbaar gesteld heeft. De som voor aflossing stads schulden heeft de kommissie verminderd *f* 5000, omdat zij begrijpt, dat die *f* 5000 onverpligte buitengewone aflossing is, welke de gewone middelen niet moet bestreden worden. de som van *f* 22,000 voor onvoorziene uitgaven bijzonder hoog door de komm. is voorgesteld, Spr. niet volkomen beämen, en met de geschied in de hand ziet hij dat de raad in 1857 voor post *f* 19028 heeft goedgekeurd. Wat ten betreft de aanmerking, gemaakt op de vaststelling traktementen van de ambtenaren ter sekretarie, Spr., dat de komm. daarbij in het geheel niet ondoordacht en roekeloos is te werk gegaan als het wil doen voorkomen; de komm. heeft begr dat zij de thans genoten traktementen der am naren in vergelijking gebragt met de voorge verhooging van het dagelijksch bestuur moest dragen op een cijfer, dat zij oordeelde dat ieder ambtenaar een voldoende belooning voor verdiensten en werkzaamheden bevatte en eene ijverige pligtsvervulling aanwakkerde; dat beginsel uitgaande, heeft zij voor iederen tenaar, al naarmate zijnen rang, in eene verho van *f* 200 voor de hoogere ambtenaren en van tot *f* 180 voor de andere ambtenaren ingewil maar de komm. vond zi h bezwaard om b. v. een ambtenaar die in 1857 slechts *f* 528 als tr ment genoot *f* 800 toe te leggen, aan een ander in 1855 slechts *f* 312 en in 1857 *f* 500 ge *f* 650 toe te leggen; zij wenschte den *f* 650 den tweeden *f* 600 toe te kennen. De ko heeft, gelijk blijkt, bij het voorstellen van voordragt der traktementen een harde en genane taak te vervullen gehad en verwachtte dat in dezen raad zich stemmen tot afkeuring voordragt zouden doen hooren, maar het mog haar geen grond opleveren, om zich te onttr aan een pligt, welke op haar als begrootingsk rustte. Thans zegt Spr., dat hij nog een blik wenscht stil te staan bij hetgeen door den *Ackersdijck* is in het midden gebragt. Indien dat lid wel begrepen heeft, dan is zijn betoog ledig, eensdeels bevattende zeer algemeene be wingen, anderdeels afdalende op het rapport begrootingskomm., Spr. kan het zich althans voorstellen dat het eerste gedeelte op de zoude toepasselijk zijn; wat echter de op eener koornbeurs, betreft, waarop dat lid gewezen, wil Spr. niet verzwijgen, dat in de grootings-komm. dat punt is ter sprake en dat er zelfs een oogenblik aan gedacht is *f* 38000. — welke de komm. na vaststelling begrooting overhield, aan te wenden tot het krijgen eener koornbeurs; maar de komm. dat door een dergelijk voorstel te doen zij alleen juist zoude plaatsen op het terrein dagelijksch bestuur, van welk bestuur eene zoo voordragt eigenlijk behoort uit te gaan, maar dat een zoodanig raadsbesluit niet bij het vast der begrooting moest genomen worden. Het gedeelte van diens Spr's. rede was gerigt tegen voorstel der komm. tot vaststelling der menten van de ambtenaren ter sekretarie de gedetailleerde opgaaf, welke de komm. gegeven heeft, beide evenzeer door hem veroo Dit breedvoerig betoog kan Spr. geheel ter laten liggen, dewijl het raadsbesluit van 1858 juist al die punten geregeld heeft, en de k eenvoudig dat raadsbesluit heeft nageleefd. Het gevoerde van den heer *Ackersdijck* is naar oordeel in volkomen strijd met de verordening 20. Mei 1858.

De algemeene beraadslagingen worden alsnu sloten en de verg. verdaagd tot morgen ten

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.